

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang.”

Opggericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

Abonnementsprijs per jaar:

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling. f 2.50
 Voor Oost-Indië en het Buitenland . . . . . „ 4.—
 Afzonderlijke nummers . . . . . „ 0.05

Prijs der Advertentiën:

Per vakje . . . . . f 2.—
 Bij contract reductie.

Het nieuwste portret van Prinses JULIANA.

Het Inlandsch Onderwijs.

Dit is wel één der belangrijkste onderwerpen, Ned.-Indië betreffende, welke in den laatsten tijd op den voorgrond zijn getreden. Verschillende deskundigen hebben er in woord en geschrift hun licht over doen schijnen. Zoo hield in October j.l. voor het Indisch Genootschap te 's-Gravenhage, de heer J. C. Kielstra een zeer belangwekkende rede over: De beteekenis van de voorgenomen onderwijs-reorganisatie in het Oostelijk deel van den Ned.-Indischen Archipel.

Nu wij het gedrukte verslag dier voordracht ontvingen, lijkt het ons niet ondienstig, nog eens de aandacht onzer Lezers op een en ander te vestigen, dat wellicht aanleiding kan geven tot meerdere gedachtenwisseling daarover ook in ons Weekblad.

Spreeker begon met het weergeven van den indruk, dien hij bij een bezoek aan alle gewesten, waarom het hier gaat, namelijk de residentien Menado, Amboina, Ternate en Onderhoorigheden, zooals Timor en Onderhoorigheden, van het Inlandsch onderwijs gekregen had, en vertelt o.m.:

Er was, naar het verhaal luidt, voor eenige jaren een ass.-resident gesteld over een gebied, dat in het schitterende tijdperk van actie in onze koloniën, dat nog zoo kort achter ons ligt, ik bedoel in de periode der landvoogdij van den Gouv.-Generaal Van Heutsz, in 't west was opgelegd, waar het Nederlandsch gezag metterdaad was gegrondvest tegenover het schijngezag van voorheen.

Die ambtenaar, bezielt met het vurig verlangen het aan zijn zorgen toevertrouwde gebied vooruit te brengen en begeerende ook de hoofden uit de meest achterlijke streken te doen kennis maken met uitnngen en voortbrengselen van de Westersche beschaving, organiseerde op zijn standplaats eene tentoonstelling van weefwerk, landbouwvoortbrengselen en verschillende industriële producten en riep de bedoelde hoofden, in hunne primitieve samenleving nog de ware oudsten en voorgangers van 't volk op om deze te komen zien. Hij maakte van de gelegenheid van hun bezoek gebruik hen te doen kennis maken met een stoomschip, met waterleiding die onder zijn invloed waren aangelegd en dergelijke, kortom hij deed hen van hun reis zooveel mogelijk te laten vertellen. En na afloop daarvan droeg hij — uit-

stekend gezien m. i. — den betrokken onderafdeelingsschef op om, zonder eenig stelsmatig onderzoek van bestuurswege in te stellen of te laten merken van waar de belangstelling kwam, inlichtingen in te winnen, wat op de hoofden wel den meesten indruk had gemaakt, en waarover zij, op hun woonplaatsen teruggekeerd, wel het meest te vertellen hadden gehad.

Het antwoord moet wel geschikt zijn geweest om den grootsten enthousiast te ontvluchten. De meest frappante zaken toch bleken voor de hoofden in kwestie te zijn geweest het feit, dat zij op reis hadden gezien een aap met een lange staart, welke diersoort in hun land niet voorkomt, dat op de afdelingshoofdplaats een sapi oefan aan een touw had gelegen, en dat een der Europeesche dames, die zij hadden gezien, een bijzonder hooge stent, „vogelstem”, naar zij het noemden, had gehad. Slechts één der hoofden had nog meer te vertellen, maar dan ook met de bijvoeging, dat hij, nu hij zoo iets had kunnen zien, rustig kon gaan sterven. Hij had namelijk, terwijl hij zijn heele leven had gezien, dat het water naar beneden stroomde, bij de Hollanders een inrichting opgemerkt, waaruit het naar boven liep. De man meende een fontein. Industrie, stoomschip, waterleidingen, het was alles aan de hoofden voorbijgegaan.

Elke vergelijking gaat mank, maar dat in het oog houdende, darf ik als mijn algemeen indruk van het Inlandsch onderwijs in het door mij genoemd gebied te geven, dat middelen en bedoelingen eenerzijds tegenover de resultaten, anderzijds zoo ongeveer in dezelfde verhouding stonden als hetgeen beoogd werd met het bezoek der zoeven bedoelde hoofden aan de afdelingshoofdplaats en datgene, wat zij er als hun indruk van wedergaven. Gaan we na, wat met de daar aanwezige onderwijsinrichtingen is bereikt, dan is dat stellig in geen deele wat men bedoeld heeft tot stand te brengen.

Verder beoogt spreker:

Het onderwijs in het genoemde gebied wordt, met uitzondering van enkele inrichtingen voor voortgezet onderwijs als de kweekscholen voor onderwijzers te Amboina, te Woloan en Tomohon en de hoofdschool te Tondano, zoomede de Menadosche school, de Ambonsche burgerschool en de Saparoesche school, gegeven aan Gouv.scholen der tweede klasse en gesubsidieerde scholen, welke practisch de evenbedoelde Gouv. onderwijsinrichting zooveel mogelijk hebben na te volgen. Welnu, deze organisatie kan niet voldoen aan hetzeden de maatschappij daar behoort en dat om verschillende redenen.

Zal het onderwijs zijn doel bereiken, dat is, zal het de maatschappij, de geheele samenleving ontwikkelen en er toe medewerken om haar in haar geheel vooruit te brengen, dan dient het die kennis te geven, waaraan de samenleving voor het oogenblik behoefte heeft; het moet zich aanpassen. Het mag niet alleen enkele groepen der bevolking dienen, 't mag integendeel geen oogenblik uit 't oog verliezen, dat het gaat om het volk in zijn geheel, dat speciale eischen van enkele groepen door speciale inrichtingen moeten worden bevredigd. De algemeene organisatie moet zijn gebouwd op de algemeene behoeften. Het onderwijs moet verder zoodanig zijn, dat het onder het volk populair kan zijn, dit woord hier genomen in den zin, dat het werkelijk is volkszaak, zoo dat geen afstand tusschen de maatschappij en de school bestaat, maar dat men de school voelt als iets natuurlijk, als iets, dat bij het leven aansluit, daarin geheel thuis behoort.

Hieraan nu zal, zoo hoopt en vertrouwt de heer

Kielstra, door de voorgenomen reorganisatie op den duur worden voldaan.

Hij gaat de toestanden en plannen in de verschillende landstrekken na.

Wat de Minahassa betreft, was, zoo zegt hij o.m.: aanvankelijk het plan ontworpen de Gouvernementscholen te converteren in zendingsscholen, het onderwijs dus te doen uitgaan van de plaatselijke arbeidende zendingcorporaties. Hetzelfde ligt in de bedoeling voor de Sangir- en Talaudeilanden. Onder den invloed evenwel van de oppositie, die tegen het plan ontstond, heeft men dit plan laten varen en eene meer algemeene regeling uitgevaardigd, waarin voor de behartiging van het onderwijs, door de Inlandsche plaatselijke rechtsgemeenschappen, het district in de Minahassa en het landschap op de eilanden, eveneens plaats is. Voor de scholen worden van landswege subsidiën toegekend.

Voor zoover voorts de scholen mochten worden georganiseerd vanwege een zendinggenootschap, kan men in het algemeen stellig aanraken, dat zij aan den gestelden eisch zullen voldoen. Het is steeds de bedoeling der zending op het geheele denken en voelen van het volk invloed uit te oefenen en de van haar uitgaande school beoogt niet anders; het is haar eigen belang, waarom het gaat.

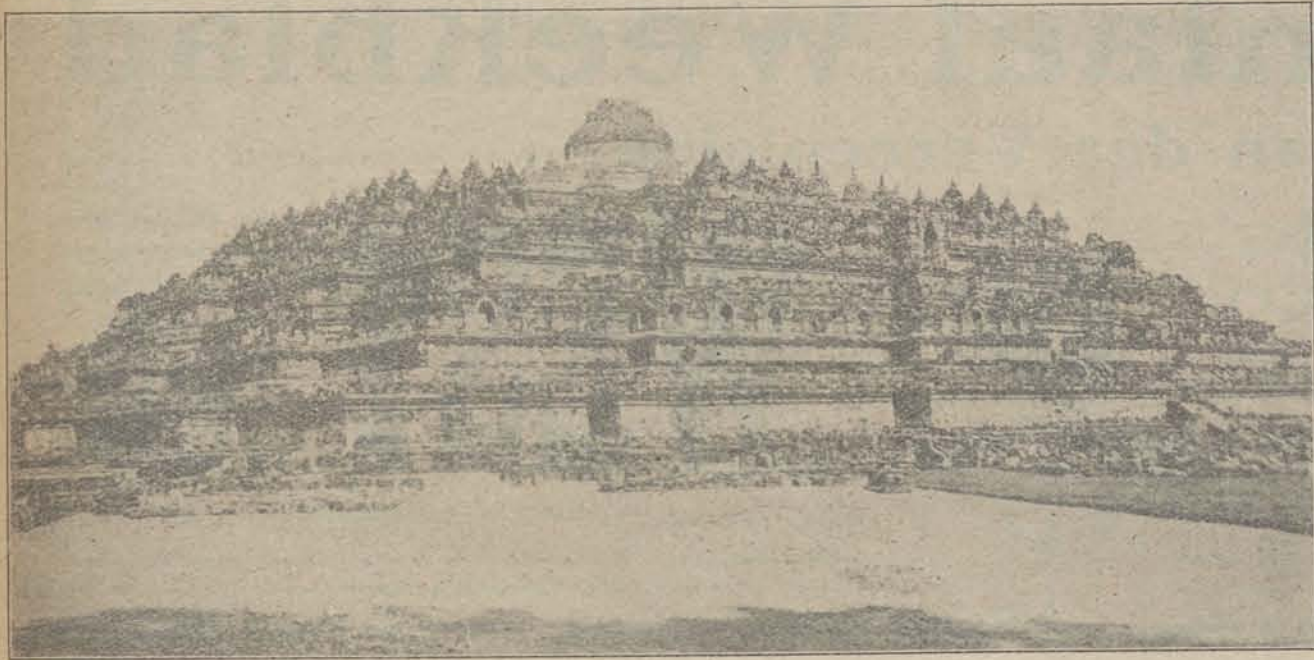
Niet in dien zin, dat zij hare school geheel of met achterstalling van het intellectuele doel der opvoeding zou willen dienstbaar maken aan godsdienstige propaganda, daarvan is geen sprake. Het ware trouwens weer evenzeer tegen haar eigen belang, indien zij zoo handelde, dan toch stonden hare volgelingen ten slotte minder goed voorbereid dan anders in den levensstrijd. Maar wel besaat er waarborg, dat tusschen de school en de verdere opvoeding of volksofvoeding zal bestaan harmonie, dat als zijnde in eene hand die opvoeding over hare geheele linie gelijken tred zal houden, dat het geheel zal zijn bezielt door denzelfden geest, dat gelijke invloed als op het denken en voelen van het volk bij de godsdienstprediking wordt uitgeoefend, ook van de school uitgaat.

Ten slotte is de heer Kielstra van meening, dat men nu in de goede richting gaat en dat de beteekenis van de reorganisatie deze is, dat zij meer dan de tegenwoordige opzet, de Inlandsche samenleving eene ontwikkeling kunnen en zullen brengen, die harmonisch is dat zij het onderwijs meer aan zijn doel zullen doen beantwoorden.

De Boroboedoer-herstelling.

Het Bestuur der Afdeling 's-Gravenhage van Oost en West opende jl. Maandagavond de reeks der Voordrachtsavonden van dit seizoen op zeer gelukkige wijze met de door den heer v. Erp gehouden, zoo zeer boeiende rede betreffende diens herstellingswerk aan den Boroboedoer, toegelicht door bijzonder fraaie lichtbeelden. De groote zaal der Oranje-Sociëteit was meer dan vol belangstellende toehoorders, die zeker alle hoogst voldaan over het genotene huiswaarts keerden, vervuld van bewondering voor het grootsche bouwwerk, dat nu onder kundige leiding zooveel mogelijk hersteld is, en voor verder verval beschermd. Treffend waren de beelden, die vertoond werden van den toestand vóór en na de herstelling.

Ook van het fraaie beeldhouwwerk wist spreker bij de lichtbeelden zeer belangwekkende toelichtingen te geven, die zeker nog lang in de gedachten zijner aandachtige toehoorders zullen blijven naeven.

Aanblik van den herstelden Boroboedor-tempel.

Uit de O.-I. Mail.

Gezondheidstoestand. Naar de laatste mailberichten melden, heerschte begin November j.l. te Batavia nog altijd de cholera.

Volgens de Locomotief is Semarang 6. Nov. met pokken besmet verklaard en het Soer. Handelsblad schrijft:

„Uit de staten der besmettelijke ziekten in de verschillende residenties van Oost-Java, welke staten onderdistrictsgewijze worden bijgehouden bij het bureau van den inspecteur van den geneesk. dienst te Soerabaja, kan men zien, dat de pokken bijna overal voorkomen, gelukkig in de meeste plaatsen niet met verontustend hooge cijfers.”

Den 14n Nov. is Soerabaja met pest besmet verklaard. Op 28 en 31 October en 1 Nov. kwamen gevallen met doodelijken afloop voor.

Van de buitenbezittingen gelukkig geen slechte berichten wat den gezondheidstoestand betreft.

Gouden medaille uitgereikt. — Op 5 November j.l. heeft bij den resident te Batavia de plachtige uitreiking plaats gehad van de gouden medaille van trouw en verdienste aan den kapitein der Arabieren Omar Mangoes.

Deze plechtigheid werd o. a. bijgewoond door den ass.-resident, den heer Caune, den hoofdcommissaris van politie, controleur Eijken, de Chineesche officieren, de Inlandsche hoofden, eenige Arabieren, o. a. Said Oesman, adviseur der Regeering voor Arabische zaken.

De resident reikte namens de Regeering de medaille uit. Hij wees op de groote onderscheiding, waar toch anders de gouden medaille eerst na 35 jaren dienst wordt uitgereikt, geschiedt dit thans reeds na een 11-jarige dienstvervulling.

De Regeering wilde den kapitein een bewijs geven dat zijn onpartijdige en eerlijke mededeelingen betreffende de Arabieren zeer op prijs werden gesteld.

De uitreiking, welke anders zou plaats hebben in het openbaar in het Arabische kamp, geschiedde op verzoek van den kapitein-zelf binnenskamers.

Een flink ambtenaar. In het algemeen is men er vlug genoeg bij om laksche en prullige politie-ambtenaren openlijk te signaleeren. Waarom zou men dan op ferme en ijverige ambtenaren der politie niet de aandacht vestigen? vraagt het Bat. Hbl.

Zoo een is, naar men mededeelt, Raden Sosrowardjo, wedono van het district Gendingan Ngawi, zoon van wijlen den Regent Sosrodingrat van Madioen.

Hem schenen ijver, activiteit en doortastendheid aangeboren. Een regentszoon van den goeden stempel, die zijn opvoeding — beiden, wedono en Raden Ajoë zijn zeer beschaafd en spreken goet Hollandsch — eer aandoet.

Veediefstallen, vroeger een kanker in de streek, zijn vrijwel onmogelijk geworden. Als het bekende signaal klinkt: „vee gestolen”, dan plant de tongtong het dadelijk voort naar de verst afgelegen dessa's op de grenzen van Semarang, Grobogan, Madioen. De veedieven zien zich den weg afgesloten, laten hun buif in den steek en daags daarna ziet men daar den wedono die altijd zelf mee uit-

rukt, met zich medevoerende het gestolen vee, terugkeeren.

Een sterk staaltje zag ik bij een ketjdepartij een maand geleden. Op het signaal „ketjoes” trok de wedono na plaatselijk onderzoek naar zijn noordelijke grenzen, om te zien of de grens-politie haar plicht had gedaan. Jawel twee „ketjoes” lagen gebonden en gekneveld te wachten op de komst van den wedono; alle geroofde goederen waren binnen 24 uur achterhaald. Als dat geen tucht is, dan weet ik het niet, en tucht onder onze huidige politie is heel wat!

Begin October werd een lijk in de Solo-rivier opgevischt. Een dessa-politieman was blijkbaar vermoord. Zulke zaakjes blijven gewoonlijk „koerang trang”. Vrees voor wraak der familie noopt tot zwijgen. Niets daarvan tegenwoordig. Precies 14 dagen na dato zit de heele moordenaarsbende achter slot. De moordenaars legden een volledige bekentenis af. Moord tegen f 40 loon op order van een loerah.

„Hoed af voor dezen actieven wedono,” zoo besluit bovengenoemd blad.

Chineezen-relletjes. Aan de bespreking van dit onderwerp wordt door De Javabode menige kolom gewijd. Niet alleen, dat een zaakkundig medewerker, die zich M. H. teekent, er uitvoerig over schrijft, maar ook in hoofdartikels en ingezonden stukken wordt het behandeld. Zoo zegt de redactie aan het slot van een harer betoogen:

„De relletjes te Cheribon en wellicht ook die elders hebben de aandacht gevestigd op het optreden der politie.

Te Cheribon bleek de gewapende politie van pratjoerits, niet in staat de relletjes het hoofd te bieden. Bij de vechtpartijen deel zij niets, ofschoon sommigen met scherp geladen karabijnen bij zich hadden. En toen spande het zoo, terwijl de Javanen de zijde der Arabieren kozen, dat men voor een algemeen opstand vreesde.

De Europeanen wanen zich te Cheribon onveilig. Het handjevol inlandsche gewapende politie-agenten is geen voldoende waarborg voor hunne veiligheid en rust; want eerst toen militairen kwamen, keerde de rust te Cheribon weder.

Het verwijt, dat de politie de relletjes niet heeft weten te voorkomen, is minder onbillijk dan 't lijkt.

De politie had behooren te weten, dat het giste onder de Chineezen, dat woelige elementen bezig waren, zij had op de hoogte moeten zijn.

De organisatie der politie moet zoo zijn, dat zij de innerlijke bewegingen onder de volksmaassa kent. Dat kennen is haar kracht, dat bepaalt hare kwaliteiten, want weten van wat aan de oppervlakte zich afspeelt, is gemakkelijk.

En eerst dan, wanneer de politie de innerlijke bewegingen kent, eerst dan is men behoorlijk in staat met een handjevol politie de veiligheid der burgers te waarborgen.”

Verder geeft het Hbl den raad:

„Men wil Bureaux voor Chineesche zaken instellen — welnu, dan doe men dit dadelijk goed. Dan vereenige men de ambtenaren voor de Chineesche zaken onder ééne leiding, onder de leiding van een zeer bevoegden onder hen. Men

G. Lortier's
OVERHEMDEN
ONDERGOEDEREN
 voor Uitrustingen
 Hoogstr. 32-32^a Den Haag

PIET HEINSTR. 123,
 Telefoon 5262.
 WEIMARSTRAAT 42a - Tel. 6160.

A. Op't Landt.

De Dames worden attent gemaakt op de groote keuze **PRACTISCHE KERSTGESCHENKEN**
 Als: SHAWLS, JABOTS, HANDSCHOENEN, ZAKDOEKJES, TASCHJES.
 Zeer voordeelige Wollen-Zijden BLOUSES en ROKKEN.
 Beleefde uitnodiging tot een bezoek.

H. W. v. BRAKEL & Zn.
 HÖFSMEDEN
 PIET HEINSTR. 15 - TELEPH. H. 1767

FABRIEK VAN STIJLHAARDEN

INSTITUUT VOOR MEISJES
 EXTERNAAT — BEPERKT INTERNAAT
 KRONENBURGERSINGEL 2 en 4 NIJMEGEN (HOLLAND)
 School- en Pensioengeld internaat f 800.—
 Met inbegrip der vacaties . . . f. 1000.—
 De Directrice: A. J. NELCK.

ONDER DEN SINT MAARTEN
 — WONINGINRICHTINGEN —
J. A. POOL - INGENIEUR - HAARLEM
 AMSTERDAM DEN HAAG ROTTERDAM
 10 ROKIN KNEUTERDIJK 2A WIJNHAVEN 110

F. W. VAN WIJK = DAMES-KLEERMAKER.
 Tollensstraat 118. - Teleph. 3235.

Speciaal adres voor:
PLUCHMANTELS, BONTMANTELS
 en TAILOR-MADE COSTUMES
 NAAR MAAT.

H. ZUMPOLLE

VEENESTRAAT 29. - Telefoon 4105.
 SPECIALE AANBIEDING:

GEPANTSERDE HUTKOFFER, lang 100 c.M., breed 50 c.M., hoog 36 c.M.	f 9.75
GEPANTSERDE HUTKOFFER, lang 100 c.M., breed 50 c.M., hoog 40 c.M.	„ 10.75
GEPANTSERDE MAILKOFFER, lang 100 c.M., breed 50 c.M., hoog 50 c.M.	„ 11.50
GEPANTSERDE BOEKENKOFFER, 50 x 50 c.M.	„ 6.25

ontrekke de plaatselijke ambtenaren aan gewestelijk, plaatselijk of departementaal toezicht en leiding men geve den leider van het centraal bureau van Chinese zaken een nieuwe bevoegdheid — evenveer vrij van departementale inmenging, in één woord: men make dien leider zelfstandig en stie hem alleen ondergeschikt aan den Landvoogd. De plaatselijke ambtenaren zouden de geschiktheid moeten bezitten om in nauwe aanraking te komen met de Chinese bevolking en om haar volle vertrouwen te winnen en te behouden.

Heusch, de Chinese quaestie is belangrijk genoeg voor zulk een ingrijpende wijziging. Wij zijn niet blind voor de moeilijkheden der Chinese quaestie, maar wij wenschen ze opgelost te zien. De Chinezen hebben zich hier te onderwerpen aan de landswetten. Doen zij dit niet, dan is het de plicht der regering tegen hen met kracht, desnoods met geweld op te treden. Maar zij trachte vóór alles botsingen te voorkomen. Het ware, gelooven wij, een verstandig beleid zich daartoe te verzekeren van de medewerking van de Chinese regering. Zij ga met deze ernstig te rade; zij regele met haar de rechtspositie der Chinezen in Ned.-Indië; zij geve blijk van haar goeden wil om ten verlichte, vooruitziende politiek te volgen en zij vrage haar hulp om de Chinese onderdanen in Indië eerbied voor de wet in te prenten."

Naar aanleiding daarvan maakt iemand, die zich A. teekent, in een „Ingezonden stuk" de opmerking:

„Wij moeten rustig onzen gang gaan en ons niet laten intimideeren door wat Chineesch lawaai. — Allerzampzaligst is dan ook de raad, in De Java-bode van 2 Nov. gegeven om met de Chinese regering in overleg te treden omtrent de maatregelen, door ons in ons Indië te nemen! Onze regering zou „haar hulp (moeten vragen) om de Chinese onderdanen in Indië eerbied voor de wet in te prenten"! Het zou wat moois zijn. Men stelle zich de Duitse regering voor, bij de Fransche aankloppende om hulp tencinde de Franschen in Elzas-Lotharingen eerbied voor de wet in te prenten. Het is duidelijk, dat wij zelf de karwei wel afkunnen en dat de Chinese onderdanen, die zich hier misdragen, voor uitzetting in aanmerking komen, waarmee de zaak is afgedaan. En 't advies van de Chinese regering vragen om er achter te komen, hoe de rechtspositie der Ned. onderdanen van Chineseën bloede moeten worden geregeld! Een sterker bewijs van eigen impotentie zouden we moeilijk kunnen geven. We zouden zoo goet als zijf zijn voor een „pénétration pacifique" van de zijde der Chinese republiek!"

De Redactie van het blad antwoordt hierop: „Wij zijn geenszins bevreesd voor het „gele gevaar", — veeleer is dit de regering, die de Chineseen in wijken opsluit en hun vrije beweging belemmert! Zulk een politiek wekt den schijn van vrees, zelfbewuste kracht echter kan zich niet sterker uiten dan in vriendschappelijk overleg, zelfs met een vreemde regering, van wie duizenden onderdanen in Indië wonen onder absurde uitzonderings-bepalingen. De geachte inzender zou gelijk hebben, wanneer de Chinese politiek onzer regering krachtig en wijs ware geweest. Hoeveel daarvan heeft ontbroken heeft onze medewerker M. H. in den breede aangegeven en hebben wij-zelf al reeds, kort samengevat. Wij behoeven daarop dus niet terug te komen. Zeker kan, moet en zal de regering, indien noodig, onlusten met geweld onderdrukken, maar daardoor wordt de Chinese kwestie niet opgelost."

Chinezen en Arabieren te Semarang. Uit de L. o. c. van 1 November jl.:

„Niet alleen dat alles hier volkomen rustig is, doch men heeft een algemeen en groot vertrouwen, dat het ook rustig blijven zal. De vereeniging Sie Po Sia vergaderde met den majoor-Chinees, die daarop weder besprekingen hiell met den kapitein van de Arabieren. Het resultaat van die besprekingen is geweest, dat men, zowel van Chinese als Arabische zijde, besloot de orde en rust te bewaren, terwijl voorts aan den Chinese consul te Batavia het verzoek gericht zal worden om bij de regering stappen te doen met het oog op het voorgevallene op andere plaatsen. Bovendien verklaarde het hoofd van de Macouers dat van deze zijde geen onrust te wachten is; wan-

neer de Arabieren echter aanleiding mochten geven, dan durfde hij daarvoor niet instaan. Intusschen vernemen wij, dat de autoriteiten vrijwel overtuigd zijn, dat relletjes hier zullen uitblijven, vooral ook dank zij den goeden geest van de Chinese bevolking en de takt van den kapitein der Arabieren.

Gisteravond tegen 9 uur was er echter in kampong Mlajoe bijna een vechtpartijtje ontstaan. Een Chinees werd door een 3-tal Arabieren bedreigd, doch nam de bezwa gezwind onder den arm, om even gezwind te eclipseeren. Hetgeen zeer verstandig was, aangezien er geen politie in de buurt was.

Verder deelt het blad mede, dat onder de leden van vereeniging Sarikat Dagang Islam de stemming zeer tegen de Chinezen is gekant.

Een vijftiental Macouers vertrokken naar Soerabaja, zoogenaamd om zich op de hoogte van den toestand te stellen, doch waarschijnlijk om 'n handje mee te helpen vechten."

Verbroedering te Buitenzorg. 5 Nov. hield op uitroeping van de Chinese en Arabische Schoolvereenigingen Tiong Hoa Hwe Kwan en Djoemaat Alahair, de heer Van Hinloopen Labberton in het Chinese kamp een verbroederingsrede voor de Buitenzorgsche Arabieren en Chinezen. Twee honderd hoorders, onder wie Pranakans, Ke's, Macouers, Arabieren, Inlanders en vele leden der Theosofische vereeniging, waren aanwezig. Er heerschte een uitstekende stemming. Spontaan traden als sprekers op de luitenant Tung Tjoen Ho, Lie Kiong Boen, de handelaars Kwee Tek Haij, Toean Seh Satri, Seh Abdullah, mej. Van Motman en de Inlandsche arts Ashari Mantri Goeroe Ismail Mas Mangoenpoerwoto.

De denkbeelden van de vereeniging over den wereldvrede en over den komenden messias werden met gejuich begroet.

De orde van „de Ster in het Oosten". Het is thans ruim een jaar geleden, dat de Vereeniging, die dezen naam draagt, gesticht werd. Zij bedoelt allen, die, waar ter wereld ook woonachtig, onverschillig tot welk volk, geloof, stand, of sekse zij behooren, die leven in de muurvaste overtuiging, dat de Christus — dezelfde leeraar, die voor 2000 jaren rondging in Palestina — binnen afzienbaren tijd opnieuw voor prediking op aarde zal komen, in één grooten wereldkring te vereenigen. Wat zij beoogt? O.m. om hen, die deze verwachting mogelijk nog niet deelen, uit te noodigen, om Hem, als Hij komt, voor 't minst een onbevooroordeeld gehoor te schenken.

Aan snellen groei ontbrak het de jonge vereeniging zeker niet. Pas één jaar oud, telde zij in Juli jl. reeds 10.000 leden, over 21 landen verspreid. Sterk bleef tot heden dit aantal klimmen, vooral in Amerika, Engeland, Australië, Br.-Indië, Nieuw-Zeeland enz. Sommigen der leden beijveren zich om uit de heilige schriften der godsdiensten, uit gewijde en ongewijde boeken, uit allerlei antieke geschriften alles te verzamelen, wat ook uit die bronnen heenwijst naar deze wederkomst. Men bedenke dat deze Wereldleeraar niet altijd persoonlijk de onderscheidene godsdiensten, waar dit tijdig geacht werd, gegeven heeft, hetgeen niet wegneemt, dat de algemeene verwachting, waarmee allerlei religieusen zijn terugkomst tegemoet zien, éénzelfden Leeraar geldt, zij het ook dat zij Hem met onderscheidene namen noemen. Vermeldenswaard is het, dat vele predikanten in Nederland, ook als lid betraden. En het trekt de aandacht, dat het denkbeeld van deze wederkomst vele tijdschriften, vooral Engelsche en Duitse, aanleiding gaf tot soms uitvoerige beschouwingen over den rondgang van Jezus Christus, wiens leer eeuwen lang miljoenen in 't Westen beïnvloedde.

Men weet dat de Boeddha, naar wien zich nog 300.000.000 menschen in Azië nemen, de Heer van Wijsheid genoemd wordt. Evenzoo draagt de komende Christus bij de leden der nieuwe orde den naam van Heer van Liefde. Niet vreemd daarom, dat de leden het zich tot plicht rekenen, bij zich zelve en bij anderen, een verdraagzamen en vrede-lievenden geest aan te kweken, opdat ieder 't zijne, hoe gering ook, ertoe bijdrage, dat strijd tusschen menschen plaats make voor wederzijdschen dienst.

De leden verwachten, dat o.m. de komende Christus aan het gedachtenleven der menschen een krachtigen impuls zal geven, die hun voorigtig naar een

BOEKHANDEL - KUNSTHANDEL
LEESINRICHTING VAN BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN
DE GROOT & DIJKHOFFZ
voorheen A. VAN HOOGSTRATEN & ZOON
PLAATS 27 - TEL. 2252 - DEN HAAG
LEVERING VAN SCHOOLBOEKEN VOOR ALLE
INRICHTINGEN VAN ONDERWIJS

N. V. ELECTRISCHE DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO"
DEN HAAG.

RADEN ADJENG KARTINI.

Verschenen de DERDE DRUK van:

Door Duisternis tot Licht

Geïllustreerd.

Gedachten over en voor het Javaansche volk

VAN WIJLEN

RADEN ADJENG KARTINI.

Ingenaaid f 2.40.

Gebonden f 2.90.

DE TWEDE DRUK, DIE IN APRIL 1912 VERSCHIEEN,

WAS IN ENKELE MAANDEN UITVERKOCHT.

Uitvoerig Prospectus wordt op aanvraag franco toegezonden.

VACANT

BOUWT
OP
„Oud-Wassenaer",
„Groot-Hæsebroek"
- of „De Pauw". -
Inlichtingen te bekomen bij de bekende Kantoren.

edeier leven aanmerkelijk versnellen zal. De Vereniging heeft geen reglementen en heft geen contributie. Haar nationale vertegenwoordiger voor N. I. is de heer D. van Hinloopen Labberton. Tegen betaling van f 1.50 voor ééns bij toetreding ontvangt men de reeds verschenen geschriftjes en een vijf-puntige zilveren ster, die ter herkenning door de leden mag gedragen worden.

Het heilige kanon en de politie. Men kent de legende van het heilige kanon, dat halverwege in een grond gezakt achter de Pinangpoort ligt.

Wanneer dit kanon, aldus de legende, komt bij een dergelijk kanon te Solo, dan zal het met de macht der ongeloovigen gedaan zijn.

Het is dus zaak een oogje in het zeil te houden, opdat dit 15 voet lange kanon niet op een zekeren nacht wordt weggehaald en naar Solo gebracht, want dan zijn wij verplicht zoo spoedig mogelijk de plaat te poetsen.

Zoo denkt onze Inlandsche politie er ook over. Het is opmerkelijk, met hoeveel geduld onze geel-vinkjes dit kanon omringen. Op een Zondag waren er een stuk of zes, die bij deze „meriam besar“ de wacht deden en een paar dagen later zagen wij een drietal, rustig neergeburkt bij het kanon.

Aan welke overpeinzingen gaven die politie-agenten zich over? Bestudeerden zij de inscriptie: Ex me ipsa renata sum (uit mij zelf ben ik herboren) en dachten zij aan de recreatie van Mohammed? Of voelden zij zich lieflijk en aangenaam aangedaan door de geur van de melati, die opvlamde als een offerande? Sloggen zij wellicht de vrouwen gade, die, als eens de bijbelsche moeder Sarah op een kind wachtende, bij het kanon kwamen offe en.

Wij weten het niet. Kwade tongen tewateren, dat zij daar ook zitten, tuk op een kleine verdienste. Er zijn daar, weliswaar, bedelaars gezeg, die van de geloovige vrouwen profiteeren, door haar veel heil door het zitten op het kanon toe te wenschen, maar ook de Inlandsche oppassers, die zogen, dat de vrouwen naar behooren kunnen offeren, zouden, aldus alweer die kwade tongen, ook een kleine offerande aan hen gebracht, niet versmaden.

Of dit waar is, weten wij niet. De Inlandsche politie-agent staat nu eenmaal aan veel laster b'oot. Misschien is hij met de beste bedoelingen beziel, is hij daar alleen maar om op het kanon te passen. Wie peilt, met onze westersche begrippen, de ziel van den Oosterling?

Eene suikervergunning. Vroeger werd in deze kolommen melding gemaakt, dat voor de verkrijging van de op 1 Juli jl. vervallen, aan den gepens. resident van Besoeki J. C. Castens verleende vergunning voor het oprichten van een suikerfabriek in het district Manggar, afdeling Demak, residentie Semarang, zich op dien dag niet minder dan 157 gegadigden bij het gewestelijk bureau hebben aangemeld. Volgens de tegenwoordige regeling ter zake moest het lot beslissen, wie der aanvragers, die destijds allen, hetzij in persoon, hetzij door middel van een gemachtigde met hunne rekesten gereedstonden, als eerste moest worden beschouwd. Het eerst uit de bus kwam de heer E. C. de Leau te Soerakarta, doch scheen het destijds niet zeker te zijn of diens aanvraag wel aan aldaarvoor gestelde eischen voldeed. Daaromtrent is thans echter eene beslissing genomen ten gunste van den heer De Leau, aan wien dezer dagen de oprichting van een suikerfabriek in voornoemd district met een maximum-aanplant van 2000 bouws is tegestaan, welke fabriek zal worden gebouwd in de dsa Goeboeg. — In verband daarmee zijn de overige 156 gelijksoortige aanvragen afgewezen.

Een heuglijk bericht. Bij de Kon. Paketvaart-maatschappij is van de regeering bericht ontvangen, dat machtiging verleend is om gevolg te geven aan het verzoek van de maatschappij om te Pelaboean Ratoe een ijzeren los- en laadsteiger te bouwen.

Dat eindelijk verbetering komt in de reeds zoo lang bestaande treurige afscheepgelegenheid ter plaats zal door de talrijke erfpachtsondernemers in het zuidwestelijk gedeelte der afdeling Soebaboeni zeker met genoegen worden vernomen, zoo schrijft De Java Bode.

PERSONALIA.

Lid in den Raad van Nederl.-Indië. In de Ind. bladen der jongste maai lezen wij: Algemeen wordt verwacht, dat ter vervanging van het raadslid Mr. J.

G. Pott, die tot regeerings-commissaris voor de mijnwetgeving is aangesteld, benoemd zal worden de algemeene secretaris G. J. Staal, die, zooals bekend is, als lid van de defensie-commissie, thans in Nederland vertoeft.

Assistent-resident v. Soerabaja. Het Soer. Hbl. deelt mede dat de tegenwoordige controleur-kotta Schippers benoemd zal worden tot assistent-resident, in de plaats van den heer Stibbe.

Deli-maatschappij. De Java Bode van 1 Nov. jl. ontving het volgende telegram uit Medan: Benoemd tot secretaris der Deli-maatschappij Jhr. C. M. H. Roëll, waarnemend beheerder der onderneming „Bekalla“.

Chef militair hospitaal. De Java Bode meldt: Den 22en October is de luit-kolonel Dr. W. C. Kersbergen afgetreden als chef van het militair hospitaal. In zijn plaats treedt thans op de majoor Dr. K. van Roon.

Dr. Kersbergen vervult nu alleen de functie van chef van den geneeskundigen dienst in de 1e militaire afdeling.

Vroeger waren de functies van chef van het militair hospitaal en inspecteur der 1e militaire afdeling vereenigd. Sinds bovengenoemden datum is er scheiding gekomen.

Een vraag. In hetzelfde blad lezen wij onder dit hoofd:

„Den mijnningenieur 1e klasse E. A. Neeb, die van het hoofdbureau van het mijnwezen is overgeplaatst naar Banka, is, naar wij vernemen, te kennen gegeven, dat hij ongeschikt is om voor de bevordering tot hoofdningenieur in aanmerking te worden gebracht. Na zijn terugkeer van Europeesch verlof, begin van het vorig jaar en de laatste drie jaren vóór dit verlof was de heer Neeb aan het hoofdbureau werkzaam gesteld. Al dien tijd is van een ongunstig oordeel over dien ambtenaar niets gebleken.

De heer Neeb legde na een onderzoek van de gerucht makende ongelukken in de mijn Lebong Soelit voor den officier van justitie te Padang verklaringen af, die hem, naar destijds bekend werd, door den chef van het mijnwezen kwalijk zijn genomen.

Wij vragen of er soms eenig verband bestaat tusschen de afgelegde verklaringen en de ongeschiktbevinding voor bevordering?”

Suriname.

Sedert eenigen tijd vertoeft, naar wij vernemen, de heer Tiffany in Europa, om, zoo hier als te Parijs, te trachten eindelijk eene beslissing te krijgen op zijn concessie-aanvraag om in de Marowijne naar goad te baggeren. Het geduld van dezen Amerikaan schijnt onuitputtelijk. Hij wacht reeds meer dan 12 jaar. Kapitaalkrachtige menschen in Amerika staan gereed om de zaak op groote schaal aan te pakken en hoewel beseffende hoezeer de onderneming het belang der koloniën zou bevorderen, doen de beide regeeringen alsof de geheele zaak haar niet aangaat. Als de kapitalisten, het lange wachten moede, zich terugtrekken, zal men te laat spijt gevoelen er niet meer vaart achter gezet te hebben. Papier en inkt zullen wel meer dan genoeg gebruikt zijn en de dossiers zullen wel aanzwellen, zonder dat men verder komt. Of de Nederlandsche of de Fransche regeering heeft nl. den onzaigen inaval gehad de concessie-aanvraag te koppelen aan de grensscheiding, een vraagstuk dat lang schijnt te moeten hangen. De oplossing duurt nu reeds meer dan een halve eeuw. De koloniën mogen kwijnen, als de principes maar intact blijven.

Bij de behandeling van de Surinaamsche begroting in de Tweede Kamer, nu welhaast een jaar geleden, vroeg Mr. Van Doorn den Minister om inlichtingen over de grenskwestiën van Suriname met Fransch en Engelsch Guyana. Het antwoord van den Minister van Koloniën kwam daarop neer, dat zijn collega van Buitenlandsche Zaken meer aangewezen was om inlichtingen te geven en dat deze spoedig mochten tegemoet gezien worden. Ieder die belang stelde in de kolonie, wachtte nu met ongeduld op een Oranje-boek, waarin alles volledig uiteengezet zou worden. Maar er kwam niets. De hoop, dat men in het Voorloopig Verslag der begroting voor Buitenlandsche Zaken een woord over deze aangelegenheid zou zeggen, werd niet vervuld. Naar den stand van andere grenskwestiën infor-

Gebr. P. H. CAMINADA
LANGE HOUTSTRAAT 3
HAAG - Telefoon 713
SPECIAAL ADRES VOOR ALLE OPTISCHE ARTIKELEN,
BRILLEN, KIJKERS, ENZ.
AANLEG EN ONDERHOUD VAN ELECTR. LICHT- EN SCHELGELEIDINGEN.

VACANT

MAGAZIJN INSULINDE

62 SPUISTRAAT. - Telefoon 3687. - DEN HAAG.

Beslist goedkoopst en solidst adres voor Dames, Heeren- en Kinder-Ondergederen. — Onze prijzen zijn ver beneden elke concurrentie. — — — —

SPECIAAL INGERICHT voor Indische Families.

„BOEATAN“

Magazijn van Indische Kunstnijverheid

Heulstraat, Den Haag

Zie Etalage — Zie Etalage

HOTEL VAN ZEBEN - Café Restaurant,
Wagenstraat 44 TEL. 411. DEN HAAG.

LOGIES met ONTBIJT vanaf f 1.50, PLAT DU JOUR van 12-2 uur à f 0.50, DINERS vanaf f 0.80 en hooger van 4½-7½ uur. Restaurant à la Carte gedurende den geheelen dag.

Aanbevelend, v. ZEBEN.

PATISSERIE
D. W. VAN GEEST

Prins Hendrikstraat 78 - Teleph. 1851

SPECIAAL ADRES
INDISCHE SPEKKOEK

JAC. BLADERGROEN
PRINSESTRAAT 3 - DEN HAAG.

KANTOORBOEKHANDEL

Agentuur van J. C. König & Ehardt, Hannover.

Magazijn van TEEKENBEHOEFTEEN.
— VULPENHOUDERS. —

FABRIEKSDPOT VAN TWENTSCHE
LINNENGOEDEREN

„DE WITTE BAZAR“
Prinsenstr. 19-21, DEN HAAG

TELEFOON 5141

GOEDKOOPST ADRES VOOR
UITZETTEN EN
INDISCHE UITRUSTINGEN

VOOR DAMES EN HEEREN.

Tevredenheidsbetuigingen van honderden Indische families voor belangstellenden ter inzage.

GEVESTIGD SEDERT 1885.

STOOMKOFFIEBRANDERIJ
en THEEHANDEL

P. D. SCHILTE

32 Groenmarkt :: DEN HAAG
— Oppericht 1868 - Telefoon 2539. —

meerde men wel. Bij de openbare behandeling van het hoofdstuk Buitenlandsche Zaken in de avondvergadering van 2 December evenmin een woord over de zaak. Moet dat zwijgen worden toegeschreven aan de afwezigheid van Mr. v. Doorn of wenscht men eerst in het Voorloopig Verslag op de Surinaamsche begroting voor 1913 van eenige belangstelling in deze kwestie doen, blijken? En wordt er in dit staatsstuk naar den stand van zaken gevraagd, zal men dan opnieuw met een vaag antwoord genoegen nemen? Als de kolonie aan het moederland geld kost, klaagt men of doet men onverdiende verwijten. Hier opent zich een gelegenheid om de kolonie te helpen zonder dat het moederland geldelijke offers behoeft te brengen en..... men laat de diplomaten treuzelen.

Cayenne is een van hun koloniën, waarin de Franschen al zeer weinig belang stellen. Men weet dat het land een straffkolonie is en daarmee basta. Maar zoo staat het gelukkig nog niet met Suriname. Regeering en Staten-Generaal hebben steeds van hunne belangstelling in deze kolonie doen blijken. Waarom die nu ook niet getoond in deze belangrijke kwestie? En als de Koloniale Staten deze vraag doen, dan wordt hun dit als impertinens aangerekend. Zelfs een man als de heer Van Karnebeek — anders een van de eersten om de belangen der kolonie te verdedigen, refereerde aan de discussie over het al of niet voortzetten van de bacove-cultuur — kon niet nalaten aan de koloniale vertegenwoordiging een „Seitenhieb“ te geven, toen hij in de kamerzitting van 21 November jl. de vertegenwoordiging in Indië besprekende, zeide, dat men zich vooral moest hoeden „voor het ongelukkige voorbeeld, dat men in Suriname heeft“. Terecht merkte de heer Verhey in de volgende zitting op, dat hij niet begreep, waarom de heer Van Karnebeek den minister waarschuwde voor de navolging van hetgeen in Suriname is gebeurd.

**

Hoe het thans staat met het vraagstuk van den bacove-uitvoer is ons onbekend. De mail uit Suriname is er nog niet en het is de groote vraag of de berichten iets nieuws zullen bevatten. Bij de schriftelijke en mondelinge behandeling van de Surinaamsche begroting zullen den Minister zeker inlichtingen gevraagd worden; dan zal men de geheele lijdensgeschiedenis vernemen.

Men zal dus geduld moeten oefenen, tenzij de Minister tijd vond om zich te laten interviewen, ten einde de vele belanghebbenden en belangstellenden eerder in te lichten.

Op 30 November is de laatste bacove-boot uit Paramaribo vertrokken, die in Suriname gekochte bacoven vervoert. Spoedig zullen duizenden bossen op verscheping wachten.

**

FEUILLETON.

GEVOELLOOS?

Hij zat naast haar op het dek van de mailboot en keek naar haar fijn madonna-gelaat. Zij had haar kind op den schoot en telkens als hij haar iets teeders in wilde fluïsteren, boog zij zich over het kindergezichtje en beroofde hem zodoende van het genot den blos te zien, die dan eensklaps haar wangen bedekte.

Hij was officier, had twaalf jaren in de overzeesche bezittingen doorgebracht en keerde nu naar Holland terug om, na zijn ontslag uit 's lands dienst, het bestuur over hun familie-landgoed in handen te nemen; zij was de weduwe van een zijner kameraden, die men twee jaren geleden op Atjeh begraven had. Haar huwelijk was ongelukkig geweest, zij had er destijds zwaar onder geleden, maar nu was zij het te boven — zij was een gevoellooze vrouw, zoo oordeelde men algemeen.

Zij keerde thans op verlangen harer ouders naar Europa terug; voor zorgen en armoede was zij bevaard — gemoedsaandoeningen zou zij waarschijnlijk wel nooit meer beleven — dus gematigde temperatuur — altijd gematigde temperatuur.

Hij, die daar naast haar zat, was een paar jaren ouder dan haar overleden echtgenoot. Energie en vurige levenskracht schitterden uit zijn oogen, uit

Van welwillende zijde kregen wij ter lezing een zeer interessante studie van Jhr. W. C. van Heuren te Leiden, getiteld „Enkele maanden Ornithologiseeren in Suriname“ voorkomende in het jaarbericht van de Club van Nederlandsche Vogelkundigen. Jhr. v. Heurn's reis heeft van 29 Mei—22 October 1911 geluurd. In dien tijd heeft hij een groot aantal vogels en andere dieren verzameld. Zeer boeiend vertelt hij van zijn jachten en deelt daarbij menige interessante bijzonderheid over de Surinaamsche vogelwereld mede. Wij willen hier overschrijven hetgeen hij zegt over een vogeltje, dat als 't ware een ieders sympathie en bescherming geniet en ten allen tijde gastvrij wordt ontvangen.

Dit bevoorrecht beestje is de Amerikaanse plaatsvervanger van ons Winterkoninkje, en wordt „gadoefowroe“, d. i. „Gods-vogeltje“, wij zouden zeggen: Onze-Lieve-Heers-vogeltje genoemd. (Troglodytes musculus). Men gant dit beestje nestgelegenheid in alle deelen van 't huis en hangt zelfs kruiken of blikken voor hem buiten tegen den muur, waarvan hij te gelegener tijd steeds dankbaar gebruik maakt. Desniettenstaande is dit diertje lang niet zoo lieflijk als zijn Europeesche collega; hij is veel algemeener, daarbij effen bruin gekleurd, zingt niet zoo karakteristiek en draagt ook zijn staart niet op Winterkoningsmanier; in één woord, hij gelijkt in alle opzichten op elken anderen vogel hetgeen men van onze Troglodytes nu niet juist zou kunnen zeggen.

De Gadoefowroe is zeer mak, en wordt niet in 't oerwoud gevonden, doch komt hij direct opdagen, zoodra er ergens een plek is opengekapt en er huizen in de buurt verzezen zijn.....

Het zou voor de kennis van onze fauna van groot nut zijn, zoo Jhr. Van Heurn, nu hij de moeilijkheden van het verzamelen kent en zich dus terdege kan uitrusten, nogmaals naar Suriname trok voor een langer verblijf.

Curaçao.

Volgens de Cur. Ct. bedroeg de totale uitvoer van de kolonie Curaçao in het 3e kwartaal 1912 f 594.460.

Hiervan bedroeg de uitvoer van het eiland Curaçao f 210.037 (2e kw. f 233.969), zonder de steenkolen. De eilanden Bonaire, Aruba, St. Eustatius, Saba en St. Martin voerden uit respect, f 26.327, f 180.554, f 968, f 1504, f 3107.

De totale uitvoer verschilt niet veel met dien van het 2e kwartaal.

Nu Santa Barbara waarschijnlijk spoedig in exploitatie komen zal, kan men voor de toekomst hogere uitvoercijfers verwachten.

Aangaande den verkoop dezer plantage, vermeldt de N. R. Ct. van 25 Nov. jl. nog het navolgende bericht van haren correspondent:

zijn mannelijke gelaatstrekken; een weinig onmeedoogendheid was ook daarin te lezen, maar niettemin speelde er om zijn mond een onbeschrijfelijk goedhartig glimlachje.

Hij had haar nooit begrepen, deze vrouw, met haar bijna stomp geduld, gedurende haar ongelukkig huwelijk, haar stil verdragen en dulden. Zij behoorde, vond hij, tot degenen, die men eens flink door elkaar moest schudden; tot wie men moest zeggen:

— Wordt toch wakker! Wees toch mensch! Sleep u zelve niet naar den grond, als ge vleugels hebt.

Was zij hem eigenlijk onverschillig; toch vervolgde hem al jaren achtereen dit vrouwengelaat! Den overleden kameraad, die haar echtgenoot was geweest, had hij om harentwil gehaat, veel strijd had hij met zichzelf moeten voeren om eerlijk te blijven — om harentwille.....

En nu was zij weduwe, behoefde hij slechts de hand uit te strekken, te zeggen: „Word de mijne!“ en zij zou het zijn. Hij wist het: zij zou glimlachen en hem aannemen uit gemakzucht, om niet alleen te staan op de wereld; zij zou hem nameloos gelukkig maken en tegelijk nameloos martelen!

Zulk een stil-aanhankelijk, onbaatzuchtig-trouwschepseltje mocht een zeldzaam geschenk zijn, maar toch een geschenk, dat men gauw moede werd — niettemin liet de gedachte hem niet los en daar hij haar, ondanks zichzelf, moest blijven vereeren, dacht hij: Er moet toch iets bizonders in haar zijn, om zulk een macht uit te oefenen, geen positieve eigen-

Gummi DAMES-MANTELS van af f 15-
Martij Schiff
Hoogstraat 36
Den Haag

HEINEKEN'S Glazenwasscherij

STOOM JALOEZIEËN. en ROLLUIKENFABRIEK

Fabriek v. Geschilderde GORDIJNEN in meer dan 500 dessins.

„Klenus“ Stofzuig-Machine.

HOF- EN RIJKSLEVERANCIERS 's-GRAVENHAGE

Kettingstraat no. 6 TELEFOON : 2478. :-

83 TOKO ROKO.

Edisonstraat, hoek Copernicusplein - DEN HAAG

AANBEVOLEN MERKEN:
MORAS 3 Cts. DELIPROEF 3 Cts. FANCY 4 Cts. BEETHOVEN 4 Cts. Prof. 't HOFF 5 Cts. DORATHEA 5 Cts.
EN VERDERE RUIME KEUZE.

Mij beleeft voor een bezoek aanbevolen houdend van H.H. Rookers. P.S. Verzending naar binnen- en buitenland B. B. FELIX.

Voor Heeren Rookers aanbevolen houdend.

RIPPEN

PIANOHANDEL PIET HEINSTRAT 42 ELANDSTR. 17 TEL. 4683

VERHUREN STEMMEN

Dames- en Heeren- Mode-Artikelen.

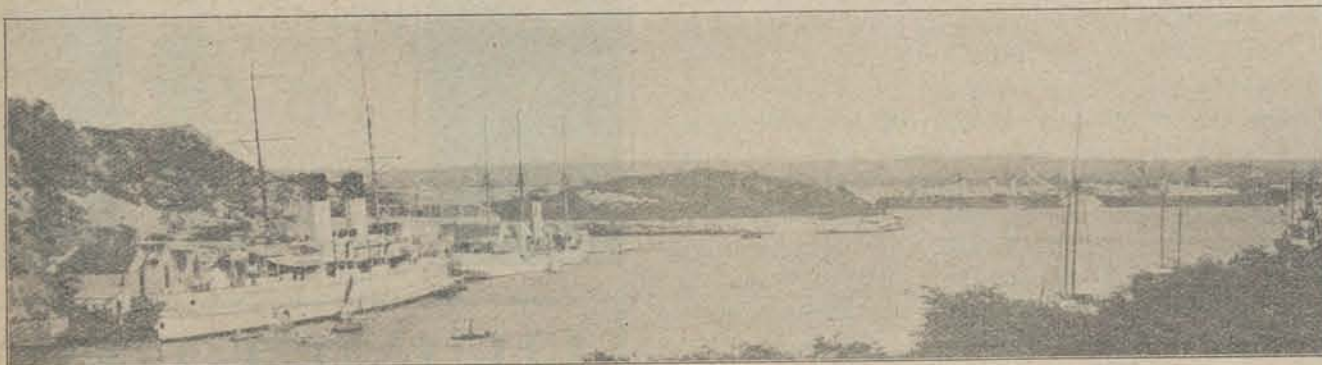
VAN BOMMEL
VLAMINGSTRAAT 8-10 - Telef. 5501.
Handschoenen.

MAISON-DROUOT

WESSER & Co.

LANGE HOUTSTRAAT 7 DEN HAAG

INRICHTING TOT COMPLETE MEUBILEERING BEHANGERIJ :: STOFFEERDERIJ EIGEN MEUBELFABRIEK :: ANTIQUITEITEN

„Willemstad, 5 Nov. 1912.

Onder groote belangstelling van de zijde van het publiek heeft hedenmorgen de openbare verkoop van de plantage St. Barbara plaats gehad.

Zooals bekend, werd deze verkoop door het Hof van Justitie bevolen ten verzoeken van den heer John Godden, die met de heeren Hope & Co. te Amsterdam overeengekomen was, dat deze firma op de plantage zou bieden en, voor het geval haar de koop mocht worden toegewezen, een nieuwe maatschappij zou oprichten, waarin behalve de heer Godden ook de andere deelhebbers desgewenscht als aandeelhouders zouden worden opgenomen. Van dezen laatsten heeft de groote meerderheid zich daartoe bereid verklaard. De tijd is te kort geweest dan dat eventuele gegadigden uit het buitenland de noodige financiële regelingen hadden kunnen treffen en in staat te zijn mede te bieden op de verkoop, waarbij moest worden aangenomen, dat het om miljoenen zou gaan, indien er zich meer dan één koper mocht opdoen. Bovendien waren de veilingcondities van dien aard, dat medelings in groote mate bemoeilijkt hadden kunnen worden: er was o. m. bepaald, dat bij elk bod of twee borgen ten genoegen van den aanwezigen gemachtigde van den heer Godden moesten worden gesteld, of 10% van het geboden bedrag zou worden gestort, om onder berusting van den notaris te blijven tot na afloop der verkoop. Kooplustigen uit het buitenland hadden derhalve al bijzonder goed uitgerustten strijde moeten komen, om aan het bieden te kunnen deelnemen. Wat betreft de Curaçaosche gegadigden, de werkelijke verkoopwaarde van St. Barbara overtreft ver hun koopkracht. Het was dan ook te verwachten, dat de uitslag zou zijn, zooals voorzien door de ontwerpers van het plan Hope-Godden.

Desriefftemin liepen er de laatste dagen geruchten omtrent buitenlandse koopers, die hier verwacht werden of reeds aangekomen zouden zijn. In elk geval brandden er velen vanmorgen van nieuwsgierigheid naar den uitslag der verkoop, welke, naar verwacht werd, verrassingen zou brengen.

schap... alleen zuivere passieve goedheid..... deemoed... bescheidenheid... verdragen... zich plooiën, zoo iets kan echter geen man op den duur boeien. Tegenover zulk een vrouw wordt men op den duur heerszuchtig of onverschillig, en beide scheen hem zijner onwaardig toe. Maar wach..... zij hield hem vast, geen andere kon zijn belangstelling waken.

— Vanmiddag landden wij te Singapore, mevrouw, zei hij, mag ik de eer hebben u naar de stad te vergezellen?

Zij schrok even.

— Wij blijven een heel eind van wal heeft de kapitein mij gezegd, antwoordde zij, met de hand op de woeste zee wijzende.

— Bang? spotte hij.

— Neen, niet bang, alleen.....

Zij keek naar haar kind.

— U kunt de baby natuurlijk niet meenemen, maar waartoe hebt u dan een juffrouw?

Zij knikte even en stond op.

— Een flinken mantel aantrekkend, riep hij haar nog na toen hij zag, dat zij naar mevrouw Eberhard toeging, de eenige vrouwelijke passagier met wie zij vriendschappelijk omging.

Natuurlijk vroeg zij deze om raad, als die „neen” zei, zou zij ook „neen” zeggen.

— Die verdoemde onzelfstandigheid, bromde kapitein Langenheim binnensmonds.

Sensatieeloos is echter alles van de hand gegaan. Ongeroken den tijd, welken de notaris noodig had om de gebruikelijke stukken voor te lezen, heeft de eigenlijke verkoop zeer kort geluurd. Nadat was medegeleed, dat de inzet vijf ton was, en de afslager de bidders had uitgenoodigd om hun bod te doen, spitste iedereen de ooren in spanning, welke der omstanders zich als koper zouden ontpoppen. Eerst na eenige oogenblikken wachters bood een der zonen van den heer Godden zes ton. Daarop volgde een langere pauze, waarin met stijgende nieuwsgierigheid halsbrekend naar den volgenden bidder werd uitgekeken. Vernomen werd slechts de stem van den afslager, die eenige keeren vroeg, wie er nog een bod zou doen en toen niemand zich liet hooren, ging het in langzaam tempo: voor de eerste maal — voor de tweede maal — voor de derde maal — daarna een poosje rust, vervolgens, om ten overvloede allen schijn van overijling te vermijden, opnieuw voor de eerste, tweede, derde en laatste maal..... de hamer viel — en St. Barbara met de zich daarop bevindende buitengewoon rijke fosfaatmijn werd voor de som van zes ton toegewezen aan de heeren Hope & Co., ten behoeve van welke firma de heer Godden Jr. het bod bleek te hebben gedaan.

De wensch is hier wel op zijn plaats, dat de voorgenomen regeling van deze zaak in het belang van al de betrokken belanghebbenden moge blijken en dat de nu zeker spoedig te verwachten hervatting der exploitatie van St. Barbara ook voor het algemeen rijke vruchten moge afwerpen.

Wij gelooven, dat op de wijze als nu geschied is, de best mogelijke oplossing gegeven is aan deze onverkwikkelijke kwestie, die sedert 1895 de genceerden in Curaçao in spanning gehouden heeft.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Een Japanner te Madan (Oostkust van Sumatra) in zijne beschouwingen en vergelijkingen over toestanden in Nederl.-Indië en die van zijn eigen land.

Fiora D. P. beschrijft in de Perniagaan hoe zij

's Middags verscheen zij in een voetvrij toilet.

— U moet mij echter beloven, dat u mij met de eerste boot om negen uur terugbrengt, kapitein Langenheim, zei zij, de tweede gaat pas tegen twaalf uur.....

— Zooals u beveelt, of beter gezegd: zooals mevrouw Eberhard beveelt, antwoordde hij op ijskoude toon.

Neen, dacht hij, zij is geen vrouw voor mij.

De tocht in de kleine boot was onaangenaam. Zij werden telkens beurtelings omhoog geslingerd en in de diepte neergeploft. De storm zwoepte het water in de boot, zij kwamen rillend van koude in de stad aan.

Aan wal stonden een paar kennissen van Langenheim, wier boot naar Indië toegaand, daar eveneens één dag voor anker lag en die hem zodoende hier zouden ontmoeten.

Zij vroegen hem aan de „gravi” te worden voorgesteld, en begonnen een opgewekt gesprek: Aan wal waren eenige dames van hun stoomer en zij wilden nu gaarne een danspartijtje organiseren.

Eén seconde lang schitterden hare oogen. In zoo lang had zij niet gedanst... Maar dadelijk daarop kwam er een uitdrukking van leedwezen op haar gelaat.

— Op mij moet u niet rekenen, heeren; ik moet om negen uur weder aan boord zijn.

— O!.....

Onderstaande APOTHEKERS, leden van het Dep't's-Gravenhage der Ned. Maatschappij ter bevordering der Pharmacie, worden aanbevolen voor het gereedmaken van recepten zoowel als voor de levering van Binnen- en Buitenlandsche Geneesmiddelen, Verbandstoffen, Ziekenverplegingsartikelen en Minerale Wateren.

te 's-GRAVENHAGE:

M. L. Adama, Bezuidenhout 111.
F. L. W. en E. v. Beest, Huygensplein 3.
N. W. Bennema, Fred. Hendriklaan 32.
C. J. Brandts, Laan Copes v. Cattenburgh 90.
H. Bruins, Van Swietenstraat 131.
C. P. v. d. Byllaardt, Grootte Markt 22.
J. Damen, Weimarstraat 20.
Mej. S. Faber, Koningsplein 32.
Dr. A. L. C. Furnée, Tasmanstraat 194.
C. A. van Greuningen, Statenlaan 40.
A. J. A. Herens, Boekhorststraat 19.
J. J. Hofman, Schenkweg 4.
K. Holm, Vaillantlaan 157.
J. F. J. Hupperetz, Regentesselaan 270.
C. de Jong, te v. d. Boschstraat 45.
Th. Luyckx, Westeinde 341.
J. Mouton en Zn., Javastraat 29.
C. Offerhaus, Groot Hertoginnelaan 154.
J. van der Schalk, Oranjeplein 24.
J. J. Schoevers & van Essen, Noordeinde 122a.
Dr. W. v. d. Slooten, Konigin Emmakade 109.
M. P. Spillenaar Bilgen, Stadhouderslaan 7.
E. Sybols, Rionvstraat 48.
J. A. v. Tooren, Regentesselaan 105.
E. F. R. Vechtmann, W. D. Valkis, Zoutmanstraat 55.
C. Th. Voorhoeve, Fred. Hendriklaan 72.
G. H. v. d. Wal, Dennenweg 1.
H. J. de Zaayer, Anna Paulownastraat 51

te SCHEVENINGEN:

J. v. Baaren, Kanaalweg 53.
M. den Heer, Keizerstraat 167.
J. A. Spilite, Hav. n. kade 3.

te RIJSWIJK:

B. F. Jansonius, Heerenweg 28.

te VOORBURG:

J. A. Spruyt, Heerenstraat.

te DELFT:

J. A. Filedt Kok, Oude Delft.
S. J. Fischer, Grootte Markt.
A. Nijdam, Durawal.
A. L. Oerstuys.
W. P. de Vries, Oude Delft.

te SLIEDRECHT:

I. J. van den Berg.

te WOERDEN:

W. G. Hays.

te MIDDELHARNIS:

A. Teepe.

J. van der Putten.

Garneerartikelen — Modefournituren.

Valeriusstraat 51. Telef. 1670.

Verschenen de DERDE DRUK van:

DE AFRICHTING VAN DEN POLITIEHOND, DEN AMBULANCE- EN OORLOGSHOND

EENE BEKNOPTE HANDLEIDING

door

M. KESSLER.

Bekroond met den Eersten Prijs op de XXVe Internationale Honden-Tentoonstelling van „Cynophilia”, gehouden van 22 tot 24 April 1910 te Amsterdam.

1e Druk December 1908

2e Druk Februari 1909

3e Druk April 1910

Prijs geb. f 1.25. — Prijs geb. f 1.25.

UITGAVE DER
N. V. DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO”
DEN HAAG.
TELEF. INTERC. Nos. 4424 en 4404.

onlangs ter hoofdplaats Medan, in één der zijstraten, aldaar een winkel van een Japanner binnen ging.

De gewone model-bloempotten stonden natuurlijk voor en bij den ingang en in den winkel trof zij een groote hoeveelheid porcelein aan, dat tegen bijzondere lage prijzen verkrijgbaar was.

Bij de vraag, of de ter koop gestelde voorwerpen werkelijk van Japansch fabrikant waren, bleek dat nimmer een Japanner zich door andere fabrieken wil laten leveren dan van landgenooten, omdat hij het als zijn plicht rekent de nationale nijverheid te bevoordeelen.

Deden wij dit niet, dan zou het met de Japansche nijverheid spoedig gedaan zijn, zeide hij.

Hij wist wel, dat vele zijner artikelen niet altijd bij de vreemdelingen gewild zijn, doch dit was voor hem geen reden om van den regel af te wijken, al ware het alleen maar om aan zijn landgenooten in het moederland, die op de fabrieken werken, hun dagelijksch levensonderhoud te verzekeren.

Daarbij komt nog dat de Japanner zelf de goede producten van zijn land en van eigen nijverheid op prijs weet te stellen.

De Inlander van N.-Indië daarentegen west tegenwoordig het handwerk zijner landgenooten niet naar waarde te schatten en het gevolg daarvan is, dat de vroeger kundige werkers langzamerhand ook meer en meer onverschillig worden en zich niet meer zoo op hun werk toelagen als vroeger.

Om een voorbeeld te noemen, werd gewezen op het artikel geweven stoffen van Batoe Bahra, waarvan de handel, niettegenstaande de bijzondere fraaiheid der stoffen zeer beperkt is.

Deze pracht kains worden daar overheerscht door veel minder mooie stoffen van vreemd fabrikaat, dat duurder in prijs is. Het schijnt in het karakter van den Inlander te liggen om alles, wat buitenlandse wordt vervaardigd fraaier te vinden dan eigen maaksel. Volgens de Japanner, mist de Inlander het noodige zelfvertrouwen en het streven om eigen stam vooruit te brengen.

Dit Japansche winkel werd door Europeanen weinig bezocht; de clientèle bestond hoofdzakelijk uit de huishoudsters van de heeren op de ondernemingen, die éénmaal 's maands in de stad komen.

Deze vergeten nimmer de Japansche winkels te bezoeken. Zij koopen er, hetgeen zij noodig hebben, ook al is de kwaliteit wel eens iets minder goed. Zoodoende kan de Japansche tokohouder blijven bestaan, al zet hij niet veel om.

De Japanner doet tegenover vreemdelingen alles om zijn armoede te bedekken. Door zijne landgenooten wordt hij in den regel niet aan zijn lot overgelaten, ook al zijn zijne levensomstandigheden nog zoo moeilijk.

Heeft hij tijdelijk geen levensonderhoud aan stam de huizen der meer gezonde landgenooten voor hem open, voor verstrekking van kleding en voedsel wordt geen vergoeding gevraagd; men kan er echter op rekenen, dat, wanneer betere toestanden zijn ingetreden, men zonder aanmaning op de terugbetaling van de voorgeschoten gelden kan rekenen.

Wil een behoeftige Japanner naar zijn land terugkeeren, dan wordt hem daartoe hulp verleend, zoo-

Allen betuigden hun spijt. Langenheim zag haar ernstig, bijna norsch aan.

— U moogt het genoeg der anderen niet bederven, fluisterde hij haar in, maar zij antwoordde hem doodkalm:

— U weet, kapitein, wat ik u straks al gevraagd heb.

Hij keerde zich teleurgesteld om en liet haar over aan de anderen, die druk met haar spraken. Zij begaven zich te zamen naar een groot concertgebouw en vonden daar nog meerdere passagiers van beide booten, die reeds vroeger aan wal waren gegaan. Eerst gebruikte men een kop koffie, daarna kwam de muziek... en... en...

— Mevrouw permitteert u, de eerste wals?

De eerste wals in zooveel jaren! Zij vergat eensklaps alles om zich heen — zij danste... was gelukkig... was weder jong... zeer jong!

— Mevrouw, u danst verrukkelijk, voegde een jong officier, in artillerie-uniform, haar toe. Jammer, dat u het prachtige Insulinde gaat verlaten. U is op de terugreis, niet waar?

Zij bedacht zich even, haar gedachten waren elders.

— Ja, op de terugreis, zei ze daarop.

En zij dacht aan de stoomboot op stroom en aan haar kind en aan mevrouw Eberhard, die er toezicht op zou houden, omdat de juffrouw niet zeer betrouwbaar was en... plotseling schoot haar iets te binnen.

dra hij er om vraagt. Het verzoek daartoe wordt op de volgende wijze gedaan.

Hij koopt voor het omschreven doel een stuk wit goed ter lengte van 10 tot 15 M., knipt dit in stukken ter grootte van een zakdoek waarop hij zijn naam plaatst en verzendt aan ieder, die daarvoor in aanmerking komt, één exemplaar. Degene, die zulk een doekje ontvangt, begrijpt dadelijk het doel en stelt eenig geld beschikbaar.

Ook in Japan moet het solidariteitsgevoel sterk ontwikkeld zijn. De Rode Kruisvereniging met een 50.000-tal leden, helpt niet alleen dezen, doch zelfs de Regeering, in geval van oorlog. Prachtige diensten aan vriend en vijand werden in den oorlog tusschen Rusl. en Japan bewezen. Bedelaars, zooals ons Indië die kent, treft men in Japan niet aan. De werkeloze armen worden in paradiere gestichten, zoo noodig met hulp van de politie opgenomen, met het doel er een ambacht te leeren en weder in vrijheid gesteld, zoodra zij met hulp van de ambachtskennis in de groote maatschappij hun eigen levensonderhoud kunnen verdienen.

Voor de weezen en ouden van dagen wordt eveneens goed gezorgd en geen rijk Japanner zou zich gelukkig voelen, wanneer hij geldelijk niet iets kon bijdragen om het ongelukkig bestaan van arme landgenooten te verlichten. Opvoedingsgestichten zijn in voldoende aantal aanwezig. Dit alles wijst dus op het feit, dat de Japanner zich zelf wil en kan helpen, in tegenstelling met den Inlander in N.-Indië, die nagenoeg op geen eigen menschevende instellingen kan wijzen en diensengevolge alles van de Indische Regeering verwacht.

De Inlander heeft nog niet het volle besef van de groote nuttigheid van een sterk vereenigingsleven hoofdzakelijk tengevolge van gebrek aan wilskracht en aan durf.

Alleen door aaneensluiting en oprechte onderlinge samenwerking kan de Inlander zich naar boven werken, zooals de Japanners hebben gedaan en zooals de Chinezen thans bezig zijn te doen.

Aldus meende deze Japanner van ondervinding.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Burgerlijke stand voor de Chinezen in Ned.-Indië.

Werd in de Perniagaan herhaaldelijk gewezen op de wenschelijkheid van de invoering van een burgerlijken stand voor de Chinezen in N.-Indië, zooals in deze rubriek werd weergegeven (zie o.a. de Koloniale Weekbladen van 25 April en 2 Mei, nos 37 en 18), thans deelt het blad in zijn nummer van 4 September aan de hand van de Boeonomotief mede, dat de Res. van Semarang met de Regeering in correspondentie is getreden, met het doel de bestaande instructie voor de hoofden der Chinezen, met betrekking tot het houden van Registers van den Burgerlijken stand, zoodanig te wijzigen, dat, ingeval van geboorte, huwelijk en overlijden onder de Chinezen, men zich tot het betrokken Chineesche hoofd kan wenden, met verzoek daarvan kennis te geven aan onzen ambtenaar van den Burgerlijken Stand. Uittreksels van de acten zouden kunnen worden verleend tegen betaling volgens een vast te stellen tarief.

— Neemt u mij niet kwalijk, zei ze tegen haar buurman, maar hoe laat is het, ik heb niet op den tijd gelot.

— Het is al over negenen, mevrouw.

Zij sprong haastig op.

— Kapitein Langenheim... waar is kapitein Langenheim?

Haar stem beefde zóózeer, dat haar cavalier haar verschrikt aanzag. Hij ging hem dadelijk zoeken en kwam even later terug met een ouderen officier.

— Kapitein Langenheim is even gaan zeggen, dat u eerst met de laatste boot terugkomt... Hij meende dit te kunnen verantwoorden, gaf deze bescheid en daarop haar doodsbleek gelaat ziende, voegde hij er aan toe: Wij zijn allen mede-schuldig hieraan, mevrouw. Wij wilden u niet gaarne missen.

Zij vermocht niets te antwoorden. Het was alsof de grond onder haar voeten wegzonk. Dat... neen, dat had zij toch niet van hem verwacht; zij hoorde niets meer van wat haar buurman zeide, zij gevoelde niets dan een groote wrok jegens den man, die haar vertrouwen misbruikt had, die zijn belofte brak en die haar niet alleen op dit oogenblik, maar al jaren achtereen zoo eindeloos veel had doen lijden.

En terwijl andermaal de lokkende melodieën van een wals tot haar doordrongen, kwam in haar gefolterd hart de wensch op hem te trotseeren, hem te toonen, dat zij niet van zijn wil afhankelijk was. Verloren was hij toch voor haar — hij was ook

DE WEKKER

Noordeinde 31 - Heuistraat 2-18

Telefoon 2245.

Ateliers voor
Costumes, Mantels en Lingeriën,
alles naar maat gemaakt.

Alle Liberty-artikelen tegen denzelfden prijs als in Amsterdam verkrijgbaar.

FIRMA W. ROELOFSEN

WIJNHANDEL

COLUMBUSSTRAAT 101 'S-GRAVENHAGE

TELEFOON No. 2774

SPECIALITEIT IN FIJNE LIKEUREN,
WHISKY EN GEDISTILLEERD

GRANDE MAISON DE MODES.

— Chapeaux Garnis pour Dames et Enfants. —

TELEFOON 3656.

FOURNISSEUR DE LA COUR.

Firme SPIT & Cie., PLEIN 17, hoek
Heerensiraat.
LA HAYE.

't HAAGSCH MODELHUIS

J. W. v. EDE v. d. PRAIS - v. Galenstraat 6 - Teleph. 1853

WONING-INRICHTINGEN

Behangen - Stoffeeren - Beddenmaken
SPECIALE INRICHTING
tot verhuren van Woning-Inrichtingen

1ste Rotterdamse

Maatschappij van verzekering op het leven

Oudehavenkade Nr. 1. Plan C, Rotterdam.

Directie: P. R. MEES, J. BRUNSTING.

Levensverzekering

in elken vorm.

Hoofdvertegenwoordiging voor Ned. Oost-Indië
te SOERABAJA.

Vestigt U in NIJMEGEN!

Voor inlichtingen wende men zich aan het SECRETARIAAT van

NIJMEGEN VOORUIT!

M. CROMMELIN, Voorzitter.
ALOYS B. JANSEN, Secretaris.

VLEU PIA KUNSTSPEL- ORG VERHUUR. PIANO's van f5.— VLEUGELS „ -8.— REPARATIE. RU Afd. Gebruikte SPECIALE INRICHTING voor de	DEN HAAG - GOOSEN & SWAGERMAN BOEKHORSTSTRAAT 149.	GELS. NO'S. PIANO'S. ELS. p.m. of f50.— p.j. af. „ „ -80.— „ „ STEMMEN. IL. Instrumenten. voor het GEREEDMAKEN TROPEN.
---	--	--

Misbruik van vertrouwen. In hetzelfde blad wordt melding gemaakt van zekere handelingen van den Wijkmeester der Chinezen te Tjiamis, met name Tan Tjeng Soen, die tevens beschermheer der Jong-Chineesche Vereeniging daar ter plaatse is.

Een drietal maanden geleden, werd door de Jong-Chineesche Vereeniging te Cheribon een bedrag verzameld van f 470, welke som moest dienen ten behoeve van de noodlijdende landgenooten. Dit geld werd aan den Kapitein der Chinezen te Cheribon met name Tan Tjin Kie ter hand gesteld en door dezen overgemaakt aan Tan Tjeng Soen, als beschermheer der Vereeniging.

Van een dankbetuiging, zooals in dergelijke gevallen gebruikelijk is, vernam men evenwel niets, evenmin als van de goede ontvangst der gelden in één der plaatselijke nieuwstleden. Dit wekte de achterdocht op en men trachtte schriftelijke inlichtingen te verkrijgen. Op de vraag van de vereeniging te Cheribon aan het bestuur te Tjiamis om opheldering van de zaak, werd het antwoord ontvangen, dat het geld, waarvan sprake was, nog niet in zijn bezit was gekomen, waaruit de gevolgtrekking werd gemaakt, dat de beschermheer de vermelde som onder zich had gehouden.

Het bestuur te Tjiamis maakte dientengevolge werk van de zaak, en wist 300 gulden van Tan Tjeng Soen in handen te krijgen, met de bedreiging dat, als dat resteerende niet spoedig werd aangezuiverd men de strafrechterlijke autoriteit met een en ander in kennis zou stellen.

Twee maanden zijn sedert verlopen, zonder dat aan die bedreiging gevolg werd gegeven, en staat de Jong-Chineesche Vereeniging thans beschaamd tegenover leden en publiek, terwijl zij juist groot vertrouwen in haar optreden noodig heeft.

Dr. Morrison. Ten gevolge van het voorkomende in Het Kol. Weekblad van 23 November jl., no. 48, kan, aan de hand van de Perniagaan van 9 September tevoren no. 204, het een en ander worden meegedeeld over den levensloop van den tegenwoordigen politieke adviseur der Chineesche Regeering.

Dr. Morrison, die te Geelong werd geboren, is thans 50 jaar oud en de zoon van een bekend Hoogleeraar in Australië. Hij heeft drie broeders die allen den Doctorstitel hebben kunnen veroveren. Het eerste onderwijs werd genoten te Melbourne, waar hij voor de studie in de medicijnen zou worden opgeleid, doch al spoedig kwam in hem de begeerte op om andere landen te zien, met het gevolg, dat hij op achttienjarigen leeftijd als matroos naar de Zuider-eilanden trok. Op 21-jarigen leeftijd verzamelde hij eenige gewapende macht om zich heen en ageerde daarmee op Nieuw-Guinea, alwaar hij in een gevecht met de inboorlingen door een lanssteek ernstig werd gewond.

Plaatselijk kon de lanspunt niet uit het lichaam worden verwijderd, zoodat hij, na 9 maanden te zijn verpleegd, naar Edinburg vertrok en alwaar werd behandeld.

Na zijn herstel vatte hij de studie voor de medi-

beslist geen goed mensch — kon geen goed mensch zijn. Waarom zweefde hij toch voortdurend om haar heen, terwijl hij haar toch pijnigde?

Neen... neen... neen... zij had genoeg geleden in haar leven... Zij wilde nu vrij worden. Vrij van hem, die haar zoo zwak, zoo zonder wilskracht had gemaakt!

— Mevrouw.....

— Ik dank u, zei zij haastig tegen den officier, die op haar toetrad; ik ga even op de veranda; ik ben een weinig duizelig, het is zoo lang geleden, sedert ik het laatst gewald had.

Hij bracht haar buiten en liet haar toen alleen, omdat zij dit wenschte. Zij trok nu haastig 't zijden doekje, dat zij op den arm had, vast om de schouders liep daarop de trappen af, de straat over — rechtuit — steeds rechtuit — en eensklaps zag zij vóór zich de in het maanlicht schitterende zee, de dansende golven en de groote duisternis, die alles als een zwart, woest, huilend monster voor haar oogen deden verrijzen. Geen mensch aan de haven, geen mensch op de brug, waaraan eenige kleine roeibootten waren vastgebonden.

Bevend staarde zij naar het donker, overweldigend, nachtelijk tafereel. In de verte — heel ver — een blinkend licht; dat moest haar mailboot zijn; maar daar aan de andere zijde nog een ander licht en daardoor geraakte zij in de war.

Zij dacht echter even na en wist nu, dat 't linksche licht het goede was. Met vaste hand maakte zij

cijnen weder op en mocht het hem gelukken den Doctorstitel te behalen.

Hoewel 't geneesheer bevorderd, trad hij eerst op als assistent-administrateur op een handelsvaartuig en vestigde zich daarna te Rio Tinto in Spanje.

Later werd hij geneesheer bij den sjerif van Wazam in Marokko en daarna op te treden in het hospitaal te Ballarat. Niet lang daarna deed Dr. Morrison een reis van Shanghai naar Burma en legde toen een afstand van 300 mijlen af. In het geheel werd door hem voor die reis slechts 18 P. Sterling of 216 gulden uitgegeven en betaalde die reis blijkbaar zichzelf. Dientengevolge viel de aandacht van de hoofdredactie van het groote Engelsche nieuwsblad The Times op den persoon van Dr. Morrison en trad hij als correspondent van dat blad in dienst. In die functie deed hij een reis naar Siam en had toen de gelegenheid kennis te nemen van de toestanden en verhoudingen aldaar, welke hij in zijne verslagen op zulk een klare wijze wist te zetten dat zij verstonde op velen en door de machthebbers bijzonder werden gewaardeerd.

In het jaar 1897 woonde Dr. Morrison als correspondent te Peking. De inhoud zijner verslagen en van zijne rapporten over de gedane reizen, bleven ook toen de aandacht trekken door zijne kennis van plaatselijke toestanden en personen, door zijne onpartijdigheid en door zijn hartelijke belangstelling voor het lot en de ontwikkeling van China met het gevolg dat hij geworpen is hetgeen hij thans is n.l. de politieke adviseur van de Chineesche Regeering.

Van Vreemde Koloniën.

MAROKKO.

In gemeenschappelijk overleg hebben de Fransche en Spaansche regeeringen het definitief vastgestelde Marokko-verdrag openbaar gemaakt.

Alvorens als geldend staatsstuk beschouwd te mogen worden, moeten de parlementen er zich echter nog over uitspreken; maar na het vele dat er over te doen is geweest, door de invloed, die de publieke opinie ook uitgeoefend heeft, beschouwen wij (weinig optimistisch als wij ons overigens getoond hebben ten opzichte van vroegere aankondigingen van verkregen overeenstemming) de zaak nu toch als beklouwen.

Na een jaar onderhandelens is het den Fr. gezant te Madrid, Geoffray, en den Spaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, Garcia Prieto, dan gelukt dit resultaat te bereiken.

Bij de verdragen van 1904 en '05 hadden zij alleen rekening te houden met een derde geïnteresseerde in de Marokko aangelegenheden, n.l. Groot-Britannië, aan wiens vertegenwoordiger nu ook een stem in de beraadslagingen gegeven is, maar sedert heeft Duitschland zich als medegeïnteresseerde opgeworpen, en moest alles aangepast worden aan het Berlijnsche tractaat, den 4en November 1911 tusschen Frankrijk en Duitschland gesloten. Tevens is de toestand veranderd doordien de positie van den sultan van Marokko geheel anders werd.

Spanje en Frankrijk hadden het voormalig cheri-

toen de grootste der roeibootten los, sprong er in, greep de riemen — een paar flinke slagen, en zij bevond zich midden in de duisternis — in het gehuil — midden in de zwarte, geweldig bruisende massa.....

Kapitein Langenheim kwam buiten adem in het concertgebouw terug. Onderweg begon hij al eenigszins berouw te gevoelen. De zee was nu nog onstuimiger dan dien middag en wie wist, hoe het om twaalf uren zou zijn!

Hij wilde dadelijk naar haar toe gaan, haar vergiften vragen — hij gevoelde zich nu plotseling zacht jegens haar gestemd. Hij keek in de zaal rond, doch zag haar niet. Hij vroeg de anderen naar haar, doch die hadden haar nog niet gemist, totdat degene, die het laatst naast haar gezeten had, zei:

— Mevrouw is op de veranda; zij gevoelde zich niet recht wel.

Hij snelde daarheen en vond haar niet; hij keerde in de zaal terug, deelde zijn angst aan het gehele gezelschap mede, deed zoodoende de feestvreugde in schrik veranderen, toen men haar een kwartier lang te vergeefs had gezocht.

(Wordt vervolgd).

LUXEBROOD-FABRIEK PAUL C. KAISER

Hofleverancier.

HONING ONTBIJTKOEK.

HONING SUCADEKOEK.

HONING GEMBERKOEK.

N. LOEB, Noordeinde 109.
Kleding en Meubilerij op termijnbetaling.

20 gulden, per maand 2 Gld.

40 " " " 4 "

60 " " " 5 "

Modemagazijn „BRUSSEL”,
Weimarstraat 61 ::: DEN HAAG.

Speciale verkoop van

GEGARNEERDE DAMES, JONGE DAMES
en KINDERHOEDEN.

— CHAPELLERIE en BONTWERKEN. —

AUG. W. J. BRÜNINGS.

Beide kantoren van den Woninggids
„HET WOONHUIS” verschaffen inlichtingen terzake te HUUR en te KOOP zijnde perceelen kosteloos.

BUREAUX:

14 Lange Houtstraat TEL. 3193

66 Groot Hertoginnelaan

hoek Wald. Pyrm. kade TEL. 2467

's-GRAVENHAGE

Gids met platte-grond van Den Haag en Scheveningen gratis op aanvraag.

C. HOYNG,

SPUISTRAAT 20/22 - DEN HAAG.

Amsterdam - Utrecht.

Onze geïllustreerde catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.

Tafelserviezen - Glaswerk - Lepels
Vorken - Messen - Gasolinelampen.

PRIJSCOURANT GRATIS.

**NEDERLANDSCH-INDISCH
ADMINISTRATIE-KANTOOR EN HULPBANK.**
's-Gravenhage — Kortenaerkade 10.

CREDIET- en BANKZAKEN.
LEVENS- en BRAND-VERZEKERINGEN.
ADMINISTRATIËN.

P. B. VAN MOORSEL & Co.

KERKPLEIN 11-12
NAAST HET HOOFDPOSTKANTOOR
TELEFOON N°. 2898

TORENSTRAT 5-6
DEN HAAG

GOEDKOOPST ADRES VOOR HET GEHEEL OF
GEDELTIELIJK INSTALLEEREN VAN WONINGEN

De Vorsten van den Balkanbond met den Sultan van Turkije in hun midden.

Van links naar rechts: de Koning van Montenegro, de Czaar der Bulgaren, de Sultan van Turkije, de Koning van Servië en de Koning van Griekenland.

lands gebied thans te verdeelen als invloedssferen, die nader om zijn te zetten in formeelen landaanwinst. Hun handelingen zullen echter niet los en onafhankelijk van elkander kunnen blijven, en zij wenschen zich tevens te verstaan over de rol, die zij de een den ander wel willen gunnen, voor zoover hun handelingen en handelingen niet uit elkander te houden zullen zijn. Dit vormde de grond voor het streven tot minzaam overleg, maar zoodra zij tot formulering der uitvoering kwamen, verloor het overleg veel van zijn minzaam karakter. Elke partij en Spanje vooral, wille naar zich toe rekenen en meten. De beschikbare aardrijkskundige gegevens schoten voor een juiste afbakening der gedachten te kort. Voor wat l-gica en lillikheid behoorden aan te geven, bastonden geen vaste grondslagen. Terwijl de onderhandelaars hierdoor al handen vol werk zouden hebben gehad en een groote mate van aanpassingsvermogen hadden toe te passen, gingen hetgebakerde ambtenaren en officieren in Marokko niet dan over, die de gevodigheid van natie en diplomatie prikkelden (wij hebben deze t.h.t. vermeld) waardoor het nog veel moeilijker werd tot overeenstemming te komen. Intusschen is dit dan toch gelukt.

Frankrijk heeft zich met wat minder grondgebied in Moeloeiba, Seboe, Gharb en Infi tevreden gesteld dan het aanvankelijk gedacht had. Voor de staatkundige verhouding zijn regels geformuleerd, wier streven vrijwel samen te vatten is in de formule: „Ieder bepaalt zich tot, maar zij ook ten volle aans in eigen huis”. Voor de economische bepalingen kon Frankrijk, krachtens het Berlijnsche tractaat, aanspraak bijbrengen om in het Spaansche gebied controle op den douanendienst uit te oefenen. Maar Spanje werd ten vorige jare buiten de Berlijnsche onderhandelingen gehouden en wenschte zich ook niet gewillig naar die aanspraken te voegen. Ook hierbij wil Frankrijk nu wel de zoeven vermelde formule tot haar recht laten komen, maar Spanje zal jaarlijks een bedrag afdragen ter vergoeding van hetgeen Frankrijk zoodoende er bij inbrengt. Er zullen geen douanerechten geheven worden bij de Spaansch-Fransche grens.

Aangezien er meer invoer zal zijn door het Spaansche naar het Fransche gebied, dan uitvoer in tegenovergestelde richting, zal Spanje ook voor deze concessie een vergoeding betalen. De spoorweg van Tanger naar Fez wordt door een Fransch-Spaansche maatschappij aangelegd, is de lijn gereed en wordt de sectie op Spaansch gebied aan Spanje overgedragen.

Frankrijk wint voornamelijk dit, dat zijn verantwoordelijkheid voor hetgeen in de Spaansche zone voortvalt ophoudt, die was inderdaad een lastige en tevens hatelijke regeling. Beantwoordt het verdrag aan de bedoeling dan is een reden van politieke spanning weggenomen; bedenkt men hoe de Marokko-politik heel Europa een tijd van hange verwachting heeft gegeven, dan heeft men zich ook buiten de rechtsreeksche barokken landen, over dit resultaat te verheugen.

Bij het verkregen diplomatiek succes past de vraag, wat de beide mogendheden in de naaste toekomst kunnen doen voor hun opnieuw onlijnd terloop.

Hierover publiceerde de pers juist dezer dagen voor beiden gegevens, waarvan wij het een en ander overnemen.

Generaal Lvantey is tijdelijk te Parijs. Een der redacteuren van de Figaro, R. Raynaud, sprak hem nog te Tanger en kreeg daar verklaringen, die

de politiek aanwijzen, volgens welke Frankrijk zal hebben te handelen. Wij ontleenen er het volgende aan. In Fez, Meknès, Marrakech moeten scholen opgericht en onderhouden worden, men vraagt er daar om. De tot nu toe verleende credieten moeten onverminderd behouden blijven voor den pénétratie-arbeid. In den tegenwoordigen toestand van Marokko zijn de noodige gelden niet in het land zelf te vinden: de generaal vraagt een inspanning, een tegenwoordig aan Frankrijk door financiële hulp, op kort termijn overigens, want Marokko zal de roep van zijn rijkdom gestand kunnen doen.

Marokko zal overvloedig terugbetalen wat voorgeschoten wordt. Maar is het te veel gevraagd twee jaren te wachten met het heffen der belasting, zooals deze voor de Inlanders nu genormaliseerd is? Mag men, in streken die nog onder den indruk en den druk zijn van een opstand, de Inlanders tot nieuwe woelingen opzetten, door thans ineens weer de belasting te eischen, die zij sedert lang niet meer aan het maghzen betaalden?

Kort samenvattende is de te volgen gedragslijn aan te geven:

Bezuinigen op de bataljons, maar de gelijkwaarde beschikbaar stellen voor werken ter ontwikkeling en opbeuring, die een aantrekkelijke politiek uitmaken.

Dit zal meer in overeenstemming zijn met wat Frankrijk wenscht en op stuk van zaken veel minder kosten tevens.

Wat wij over de Spanjaarden in Marokko weergeven is ontleend aan een correspondentie in The Times van 19 November. In de Spaansche sfeer zijn drie gedeelten te onderscheiden:

1e de Rif en zijn achterland tot aan de nieuwe grens, Mèlilla is de eenige haven;

2e Bajalato van Tetoean, met de in aanbouw zijnde haven van Ceuta;

3e de Gharb, met Port-Larache als haven en Alcazar als voornaamste plaats.

In het eerste gebied bepaalt de Spaansche invloed zich tot de door het leger bezette strook, een kring van 20 mijlen straal om Mèlilla. Buiten dat gebied is de bevolking vijandig.

Van Ceuta uit is een geleidelijke bezetting van strategische punten toegepast. Dank zij de vredelievende gezindheid der bevolking levert dit stelsel de gewenschte uitkomst op. Een milit. weg loopt t.h.t. Tetoean, een geregelde autobusdienst onderhoudt er de gemeenschap.

In de Gharb is kolonel Silvestre met 6000 man in den tijd van 15 maanden voortgerukt tot Arzila zonder een gewerschot te doen. Hier is, evenals in Tetoean, een groote navraag om den grond productief te maken.

De streek, die de beste, voorloopig wel de eenige goede kansen aanbiedt, voor Europeesche ondernemingen is dus die, welke nabij Tanger en zijn achterland gelegen is. De eerste spoorweglijn, van Tanger naar Fez, zal daar ook komen.

De nieuwe lasten, die Spanje zich voor Marokko heeft op te leggen zullen vele miljoenen bedragen; volgens een matige schatting heeft het, sedert 1909 er minstens al 200 miljoen pesetas voor geofferd. De Spanjaard trekt geen voordeel van de bezetting dat met dit offer in evenredigheid is. De handel is beperkt en nam in de laatste zes jaren niet toe, terwijl de buitenlandse handel er wel werd uitgebreid. De uitgaven in de laatste zes jaren gedaan voor den strijd in Mèlilla en de bouw van oorlogsschepen hebben den reeds wankelen staat der Sp. financiën geheel het evenwicht doen verliezen.

A. SCHARENBERG,
HOFLEVERANCIER. Tel. interc. 2443.
GEMONTEERDE VUURVASTE SCHOTELS
Als: PASTEI-, RAGOUT- en PUDDINGSCHOTELS,
CASSEROLES, MARMITES, VISCHSCHOTELS, EIER-
PANNETJES, PASTEIBEKERS. Los en en in stellen.
BOTERWARMERS. | VLEESCHDEKSELS (Rond
WARMWATERBORDEN en | en Ovaal).
-SCHOTELS. | TAFELCOMFOREN.
15, HOOGSTRAAT 15, DEN HAAG.
Specialiteit in Electriche Verwarmingsapparaten.
HET BESTE SYSTEEM EN DE BESTE KWALITEIT.

PIERRE SCHREINER
ZOUTMANSTRAAT 18-20-22-45
DEN HAAG
Bedden- en Meubelmagazijnen
BEHANGERIJ STOFFEERDERIJ

W. POPPINK, Telefoon No. 4485.
PRINS HENDRIKSTRAAT
141-143 Den Haag.
Geheel gepantserde Hutkoffers. Voor het bagageruim, 100 cM lang, 50 cM breed, 50 cM hoog, m. bak f 10.50. Voor de hut 100 cM lang, 50 cM breed, 36 cM hoog, met bak f 9.—. Voor de hutten der nieuwe booten 100 cM lang, 50 cM br., 40 cM hoog m. bak f 9.50.

N.V. BERLITZ-SCHOOL M.
welbekend bij allen die met verlof in Nederland vertoeven.
Noordeinde alleen 42B, boven Maison KRUL
Telefoon 6318.
TALen: DUITSCH, ENGELSCH, FRANSCH,
ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ.
door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen,
die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten.
Om teleurstellingen te voorkomen, lette men vooral op
het juiste adres Noordeinde 42b, boven maison Krul.
AMSTERDAM - Keizersgracht 300.

VERKOOPHUIS
GROOT HERTOGINNELAAN 103
VALERIUSSTRAAT DEN HAAG
— Tramhalte lijn 3 —
Eenig adres voor hen die zich goed en
voordeelig van nieuwe of TWEDEHANDS
MEUBELen willen voorzien.
DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND
van 10—4 uur.

Tandborstels - Badmutsen - Sponsen
Bandages en Gordels.
Wed. G. STREITWOLF,
TELEFOON 2413.
105, NOORDEINDE 105.

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRACHT 17 - 's-GRAVENHAGE
BELASTEN ZICH MET ALLE
BANKZAKEN.
SAFE - INRICHTING.

TECHNISCH INSTITUUT
ter opleiding voor de examens van Opzichter bij den Rijks-
waterstaat en Burg. Bouwkunde, met Internaat voor
jongelieden, uit Oost- of West-Indië.
's-GRAVENHAGE - Raamstraat 27.
Directeur: Architect J. M. L. LOTZ, Leeraar M. O.
Voor informatiën zich te vervoegen bij de Vereen.
,OOST EN WEST" te 's-Gravenhage.

Het vertrek der Nederl. Ambulance naar Turkije.

In het midden Dr. A. Kuiper, zijne dochter Mej. J. H. Kuiper, die als verpleegster deel uitmaakt dezer ambulance, uitgeleide doende; rechts van Dr. K. Minister Colijn; achter deze Generaal De Waal, Voorzitter van het Ned. Roode Kruis-Comité; links van Dr. K., Dr. en Mevrouw Van der Steen Van Ommeren, en daarachter Dr. en Mevr. Lingbeek.

Men kan dus niet zeggen, dat de toekomst het Spaansche territorium in Marokko hoopvol toelicht. Geeft Frankrijk een goed voorbeeld, worden de verwachtingen van generaal Lyautey betrouwbare en is Spanje dan wijs genoeg om bij den buurman in de leer te gaan, dan kan ook hierdoor het nieuw gesloten verdrag aan alle betrokken partijen nog eens ten goede komen.

DE INDISCHE DREADNOUGHTS.

Was het niet koning Edward, die van een Ind. vorst een paar olifanten ten geschenke kreeg, met wier bestemming hij erg verlegen zat? Naar 't ons voorkomt kan het Engeland ongeveer zoo gaan met de zee-gevaarten, die 't volgens een gerucht, van de vorsten uit Indië ontvangen zou. 't Is mogelijk dat het geschenk der Maleische staten, waarvan wij melding maakten, en dat van de onafhankelijke vorsten en grooten, waarvan thans gewag wordt gemaakt, half en half uitgelokt is. In dat geval weet Groot-Britannië er natuurlijk alles van en zal de aanbidding van 9 dreadnoughts en 9 gepantserde eerste klasse kruisers, ter waarde van 240 miljoen gulden een heerlijke tegemoetkoming zijn ter verwezenlijking van anders wellicht, uit financiële overwegingen, niet uit te voeren plannen. Maar is het aanbod ontsproten uit eigen denkbeeld der schenkers dan zou het moederl. er inderdaad verlegen toe kunnen zitten. Afwijzen? Een geschenk, waardoor de suprematie ter zee weer plots herwonnen wordt, waardoor de ijver van Duitsland en zijn medelieden van den driebond onverwacht weer tot een wanhopige krachtsuiting wordt gemaakt of, die, als deze rijken tegen Engeland willen blijven opdingen, hun tot uitgaven verplicht, waartegen schier geen schatkist bestand is. Aannemen? Dreadnoughts en kruisers moeten bemant en onderhouden worden. De Britsche vloot heeft al een te kort van 50000 man, voegt men er het voor de vlootuitbreiding benodigde bij dan stijgt dit tot 20.000 man. Waar moeten deze vandaan komen, afgezien nog van de kosten. Ook zou in het aannemen nog een gevaar van verdere politieke strekking liggen. Eenmaal heeft het gerucht geloopt, dat Engeland een oorlog met Duitsland zocht om de in opkomst zijnde vloot te

vernietigen vóórdat hij te sterk geworden zou zijn. Dat onweer is voorbij gedreven. Maar zou nu de driebond op zijn beurt niet een dergelijke staatkunde willen toepassen? Eer de door Indië aangeboden schepen gereed zijn moeten eenige jaren verlopen. 't Zou in het belang van Duitsland en zijn bondgenooten noodig geacht kunnen worden de Britsche marine vóórdien den nekslag te willen geven.

Intusschen is dit alles nog slechts een gerucht,

EGYPTE.

De afgevaardigden van de Int. Katoen-Fédératie hebben Egypte bezocht en daar een waarneming gedaan, die voor de katoenbouw een uitbreiding van betekenis in het vooruitzicht kan stellen. In de baai van Aboukir is een terrein van 30.000 acres aan de Middellandsche zee ontwoekerd, en daar is nu een bloeiende katoenaanplant op de plaats, waar naar men zegt, een eeuw geleden de schepen van Nelson lagen voor de slag van de Nijl. De maatschappij heeft nu een jaarlijksch revenu van 30000 P. St., zij levert behalve zeer goede katoen, nog mais, suiker, bananen.

Volgens de daarbij gevoegde beschouwingen kunnen in Egypte wel een miljoen acres eenzelfde omzetting ondergaan. Voor de naaste toekomst behoef men zich dus niet ongerust te maken over gelegenheid tot katoenbouw, als de behoefte zich mocht aanmelden.

TRIPOLI.

Terwijl in Rome het officiële vredesverdrag met Turkije, dat reeds in werking getreden is, door de Kamer in nabehandeling wordt genomen (wij komen er vermoedelijk nader op terug), komt, als een Satanische spottlach, uit Tripolis zelf het bericht van de noodzakelijkheid der hervatting van den strijd onder omstandigheden in menig opzicht veel ongunstiger dan zij voor Italië waren, vóórdat de vrede gesloten was. Sedert dien toech zijn de Egyptische grenzen niet meer gesloten voor den doorvoer van oorlogsbehoeften en personeel. Hier van trekt Enver Bey voordeel om de stelling, die de Italiaansche positie omgeeft, speciaal Derna te versterken. Tal van Arab. afdeelingen beschieten

Marque Déposée „Au-Condor”
LA HAYE PAYS BAS PLEIN
FRED. MOMMAERTS-DEGGELLER
Tabacs Cigares et Cigarettes de toute 1re qualité
EXPORTATION IMPORTATION
EMBALLAGE SPÉCIAL POUR LES INDES

N. V. ELECTRISCHE DRUKKERIJ „LUCTOR
ET EMERGO” :: DEN-HAAG

THEOSOFIE, DE THEOS.
VEREEN. EN DE THEOS.
BEWEGING.

50 pag. 8° roy. Ingen. f 0.25, geb. f 0.65

REÏNCARNATIE EN KARMA.

40 pag. 8 roy. Ingen. f 0.25, geb. f 0.65

DRIE OPSTELLEN OVER
KARAKTERVORMING EN
OPVOEDING.

100 pag. 8° kl. med. Ingen. f 0.50, geb. f 0.80

COSMOLOGIE,

Elementen der Practische Astrologie

13 vel druks, met figuren tusschen den tekst, en een plaat in vier-kleurendruk. — Uitsluitend geb. f 4.50

COSMOLOGIE,

De Astrologie als Levensleer.

11 vel druks, met figuren tusschen den tekst, en een plaat in vier-kleurendruk. — Uitsluitend geb. f 4.—

door A. E. THERENS.

Het eerste werkje, in brochure-vorm, voorziet in een werkelijke en lang gevoelde behoefte. In een kort, helder, afgerond betoog legt het aan een ieder, en voornamelijk aan den buitenstaander, die zich op de hoogte wenscht te stellen van wat Theosofie eigenlijk is, niet alleen haar verschillende leeringen duidelijk en logisch uiteengezet voor, enz.

Van de „Drie Opstellen over Karaktervorming en Opvoeding” geeft het eerste opstel ons als het ware de essentie van wat verhandeld is tijdens het „Eerste Congres voor Zedelijke Opvoeding”, gehouden te Londen van 25 tot 29 September 1908.

„Theosophia”, Febr. 1911.

We zouden dit boekje een bijzonder groot debiet toewenschen, inzonderheid in die kringen waar opvoedkunde dagelijksch brood is, en waar toch vaak niets dan steenen te vermalen gegeven worden.

In elk geval moest het in geen enkele paedagogische bibliotheek ontbreken.

„Eenheid”, 19 Nov. 1910.

Wij kunnen slechts met moeite den lust bedwingen, uit den rijkdom van diepe gedachten, daarin neergelegde eenige te citeren...

„De Avondpost”, 26 Nov. 1910.

Hij wil slechts den overwegenden ernst van het vraagstuk der opvoeding tot ons doen doordringen, hij bedoelt ons aan het vragen en denken te brengen en daarin slaagt hij zeer zeker

„Correspondentieblad van den Nederlandschen Kinderbond”, Aug. 1911.

... een zeer handig boekje, om kennis te nemen van het wezen der theosofie.

„Prov. Drentsche en Asser Ct.”
14 Nov. 1910.

een vervalsching van de echte getahsoesoe gebruikt worden.

3. india-rubber van de ficus elastica, ter S. W. K. Kadjat of gitan, ter S. O. K. ramboeng, in Z.-Sumatra karet-batang, op Java karet genoemd. De vornaamste uitvoerhavens zijn Padang en Palembang.

Van de uiheemsche rubbersoorten, die in Indië worden aangeplant, mogen genoemd worden:

1. para-rubber van de hevea brasiliensis, afkomstig uit het stroomgebied van de Amazone-rivier in Brazilië.

2. panama rubber of Mexicaansche caoutchouc van de castilloa elastica, thuisbehoorende in Mexico en midden Amerika.

3. ceara rubber van de manihot gelaziovii, die Zuid-Amerika als vaderland heeft.

De getah peraja wordt verkregen van verschillende paladiumsoorten. De meest voorkomende zijn:

- 1. getah hangkang, djangkang of djongkang,
2. getah merah, balam merah of samboen,
3. getah bringin of soentik,
4. getah poean of doejan.

De eerste soort wordt voornamelijk uitgevoerd van Bandjermasin en Pontianak, de laatste drie van Bandjermasin en Palembang. W. F.

(Veronderstelt, dat ook onder de lezers van het Koloniaal Weekblad leken zullen zijn op het gebied van plantkunde en van warenkennis, namen wij het bovenstaand stukje onverkort over uit de jongste aflevering van het Tijdschrift voor het Binnenlandsch Bestuur. Voor W. F. meenen we W. Frijling te mogen lezen!)

Ook een oordeel over Ambonneezen.

In de zoeven genoemde afl. van het Tijdschrift B.B. schrijft een dame, die zich J. Betsij noemt, brieven aan een vriendin, in een waarvan de volgende passage voorkomt:

'Je weet, dat hier veel zendelingen zijn en onder de inlanders veel Christenen. Vooral op Ambon zie je er veel. De Ambonneezen zijn leuke, vrolijke inlanders, muzikaal aangelegd. In de Molukken heb je steeds muziek aan boord, het is een heel ander type volk dan de Javaan. Toch maar goed, dat de hele archipel er niet mee bevolkt is, het zijn goede soldaten maar overigens een lui volkje. Ook de kleding van de Christen-inlanders is heel anders dan van gewone inlanders, de vrouwen loopen meestal in het zwart, leelijk, glimmend goed, het staat afschuwelijk bij hun donkere huid en zwarte haren. De mannen dragen geen hoofddoek maar buitenshuis een strooehoe, verder slaapbroek en cabaia, wat vooral voor huisbedienden erg onsmakelijk staat. Als ze naar de kerk gaan hebben ze een zwart pak aan, de ouderlingen zijn bovendien met een oranje sjerp versierd, inplaats van een orgel begeleidt in de kerk een fuitorchest den zang, het heele Zondagsgedoe doet wel een beetje aan een apentheater denken.'

Geestelijke nalatenschap van Dr. Neubronner van der Tuuk.

Ter Landsdrukkerij te Batavia is verschenen het vierde, tevens laatste, deel van het 'Kawi-Balieneesch-Nederlandsch woordenboek, door Dr. H. N. van der Tuuk, 7 17 Aug. 1894, uitgegeven ingevolge gouvernementsbesluit van 14 Febr. 1893, No. 3.'

Deel I van dit omvangrijke werk werd in 1897, drie jaar na den dood van den taalgeleerde Van der Tuuk in druk uitgegeven door Dr. J. L. A. Brandes, die ook deel II (verschenen in 1899) en III (1901) voor de pers gereed maakte.

Na de publicatie van deel III is voor Dr. Brandes de buitengewoon werkzame periode gevolgd op oudheidkundig gebied, door zijne benoeming tot voorzitter der commissie voor het archaeologisch onderzoek op Java en Madoera, zoodat bij zijn overlijden op 26 Juni 1905 slechts enkele vellen van deel IV de pers hadden verlaten. De onvoltooide arbeid werd daarop voortgezet door Dr. Hazen, later geassisteerd door den heer Van Hinloopen Labberton en beëindigd door Dr. D. A. Rinkes, welke bescheiden geleerde in een Voorbericht van het nu verschenen vierde deel, nadere bijzonderheden omtrent de lotgevallen van Van der Tuuk's reuzenarbeid mededeelt.

Nieuw-Guinea.

De Maatschappij ter bevordering van het Natuurkundig onderzoek der Nederlandsche Koloniën (wier naam haast niet te onthouden is vanwege de lengte) heeft een bulletin (No. 65) uitgegeven hetwelk de samenstelling, eerste verrichtingen, enzovoort van de derde Zuid-Nieuw-Guinea-expeditie bevat, die onder leiding staat van kapitein A. Fraussen Herderschee en aangevangen is den 21en Augustus jl.

Tectona.

Afl. 9 van deel V van het Boschbouw. Tijdschr. Tectona heeft den volgende inhoud: Onderhandse afstanden. Extract uit de notulen van de vergadering van ambtenaren bij het boschwezen in N.-Indië, gehouden te Salatiga op 29 en 30 Augustus 1912 (welke vergadering o.a. werd bijgewoond door den heer Lovink); — Onderhandsche afstand, door v. d. B. — Houthandel-politiek van het boschwezen.

De Indische Mercur.

No. 48 bevat de debatten gevolgd op de zeer belangrijke voordracht (Werving van contract-coëfics op Java) van den heer D. G. Stibbe, inspecteur van den arbeid in Ned.-Indië, gehouden voor de leden van de Ned. afl. der N.-I. Maatschappij van Nijv. en Landb.

Verder: Dr. K. W. van Gorkom's cultures besproken door H. J. W. van Lawiek. — Krankheiten und Beschädigungen des Tabaks, door P. Hendius Jzn. — Bericht omtrent de gouvernements-kina-onderneming over het derde kwartaal 1912. — Oponing Bezoekisch Proefstation. — Vergunningen tot landexploratie in de Buitenbezittingen. — De inkomstenbelasting van Naamlooze Vennootschappen in Ned.-Indië. — Particuliere landerijen in N.-Indië (vervolg). — Het boschbedrijf in Ned.-Indië, door Dr. A. H. Berkhout — Schatting der Java suikerproductie oogst 1912 en der geplante oppervlakte voor campagne 1913. — Het opmeten van gronden. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen en de overige vaste rubrieken, als: Verkeerswezen, Verslagen van Maatschappijen enz. (In de rubriek Industriële berichten een verblijvend bericht over den gezadigen vooruitgang der hoedenindustrie op Curaçao).

Weekblad voor Indië.

Met betrekking op Indië bevat No. 28 de volgende opstellen. Een gebrekkige maatregel (inzake onderwijs), door Ibené. — Cultuur-opstellen (het nemen van bemestingsproeven), door S. — Het Ind. tooneel (met afd.). — De najaarsraces der B. B. W. S. (met afd.). — Bij de rechterlijke macht (Uit het levensboek van een Indisch ambtenaar), door W. van Delft (vervolg).

Leeszaal HEULSTRAAT 17.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van 'Oost en West', Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9 tot 6 uur 's namiddags:

De Planter, Onze West, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bat. Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra Courant, De Surinamer Courant, Soer. Handelsblad, Nieuwe Soer. Courant, Deli Courant, Preangerbode, Jvasche Courant, De Locomotief, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften. En tal van Brochures, Jaarverslagen, enz.

Leeszaal Laan van Meerdervoort 187.

Het Bat. Nieuwsblad t/m 6 November 1912; De Locomotief t/m 5 idem; Het Soer. Handelsblad t/m idem; De Sumatrapost t/m 9 idem; De Sumatrabode t/m 8 idem; Tjahaja Sumatra t/m 7 idem; De Indische Mercur no. 49; Weekblad voor Indië no. 28; De Banier no. 33; Handelsberichten v/h Min. van Landbouw; Bijdrage tit de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië, deel 67, derde aflevering; De Indische Gids, December-aflevering; Bandera Wolanda no. 111.

MEDEDEELINGEN.

Van het Dagel. Bestuur der Vereeniging:

De maandelijksche samenkomst van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging en de Redactie-Commissie van Het Koloniaal Weekblad zal plaats hebben op Donderdag den 19den December 1912, ten 8½ ure n.m., Heulstraat 17, den Haag.

Alle belangstellenden zijn hartelijk welkom.

Van het Indisch Genootschap:

ALGEMEENE VERGADERING op Dinsdag 10 December 1912, des avonds te acht uur, in het lokaal van het GENOOTSCHAP, Van Galenstraat 14.

Onderwerp: „De Kasten van Britsch-Indië”. In te leiden door prof. dr. J. S. SPEYER.

Namens het Bestuur, PH. KLEINTJES, Secretaris.

Advertisement for W. KALDENBACH WONINGINRICHTINGEN IN OUDE EN MODERNE STIJLEN VALERIUSSTRAAT 38 's-GRAVENHAGE

Advertisement for HAAGSCHE PHILATELISLEN-VEREENIGING OPGERICHT 17 APRIL 1897

Advertisement for HAAGSCHE PHILATELISLEN-VEREENIGING

OPGERICHT 17 APRIL 1897

ERKEND BIJ KON. BESL. VAN 20 APRIL 1903, No. 58. STAATSCOURANT No. 110.

- The Vereniging stelt zich ten doel: 10. De bevordering der postzegelkunde in het algemeen; 20. Het verzamelen van postzegels en poststukken tusschen hare leden te bevorderen en te vergemakkelijken.

In het bijzonder tracht zij dit te doen door: a) het doen circuleeren van koopboekjes, samengesteld door hare leden; b) het uitgeven van een tijdschrift; c) het vormen van een bibliotheek; d) het doen circuleeren van tijdschriften; e) het houden van verlotingen; f) het houden van bijeenkomsten.

Alle verdere inlichtingen worden verstrekt door den Secretaris-Penningmeester TH. H. KLINKHAMER, Joan Maetsuyckerstraat 28.

AANVRAAG

VOOR HET werkend Lidmaatschap DER HAAGSCHE PHILATELISLEN-VEREEN.

M. Hierbij deel ik U mede, dat ik werkend lid der H. P. V. wensch te worden. Tevens verklaar ik hierbij, dat ik geen handelaar in postzegels ben of plan heb zulks te worden. Ingeval ik evenwel postzegelhandelaar zou worden, zal ik voor het lidmaatschap bedanken. *)

Formularium for membership application including fields for Name, Address, Occupation, and Date.

*) Indien men zich opgeeft voor het corresponderend lidmaatschap vervalt deze verklaring.

Vereeniging OOST en WEST

Afdeeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur inlichtingen te oekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken. Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer G. C. A. DE WITT, Reinkenstraat 56.

Acht dames en één heer voor pianolessen.

Eene dame voor het geven van lessen in de Eng. taal.

Twee dames voor het geven van lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal; waarvan ééne met hoofdacte middelb. Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.

Jonge Dame (diploma Zang en Muziek) voor hulp in huishouden en les geven aan kinderen.

Een heer, oud-onderwijzer Kweekschool voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Mal. taal.

Eene jonge dame voor het geven van lessen in teekenen en schilderen.

Twee jonge dames voor Gouvernante naar Indië, waarvan eene H-acte heeft.

Twee dames v. vioollessen, ook aan eerstbeginnenden.

Drie jonge dames voor kinderjuffrouw naar Indië, waaronder twee die reeds in Indië waren.

Dame, m. l., Prot., West-Indische, voor gezelschap bij oude dame of voor waarnemen huishouding.

Indische dienstboden kunnen zich aangeven in LAAN v. MEERDERVOORT 187 voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; Voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belangh. worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verleen.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische talen.

A. H. J. G. WALBEEHM, Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage,	} Javaansch.
D. A. P. KOK, Edisonstraat 58, 's-Hage,	
W. F. H. EPKE, v. Slingelandtstraat 151, 's-Hage,	} Maleisch } gediplomeerd.
	} Javaansch en Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden,	} Javaansch.
	} Maleisch.
	} Madoereesch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Jaarverslag der Vereen. 1911, geldelijke verantwoording van het Hoofdbestuur over het jaar 1911, enz.

en

Opgave van de Eereleden, de samenstelling der verschillende besturen en commissies
Prijs: 1 exemplaar f 0.20 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn, door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;

voor Departementen en Leden der *Maatschappij tot Nut van het Algemeen* f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

c. Onze Oost II: iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der *Maatschappij tot Nut van het Algemeen* f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, de Firma MARTINUS NIJHOF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

a. **Onze West:**

I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÛS;

II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rectör van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao. Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.
No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.

Prijs f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

Eene jonge dame, bekend met moderne talen, voor machineschrijven en stenographie.

Drie geg. Ond.-Officiëren O.-I. L., waarvan één is gedipl. ziekenverpleger, voor eenig administratiewerk, geldinkasseeren, magazijnmeester.

Eene Dame voor zanglessen.

Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waarvan één ook in Indisch Staatsrecht.

Eene Dame v/h. geven v. lessen aan spraakgebrekkigen

Eene dame voor 't geven van lessen in de Fransche taal

Een heer voor muzieklessen.

Eene Dame voor administratieve werkzaamheden.

Twee bekw. linnennaaiers, waarvan een uit naaien gaat van 9—5 uur.

Beschikb. voor de reis naar Indië een mannelijke Inlandsche bediende.

HUPFELD's FILIAAL

DIRECTIE:

DUWAER & NAESSENS

PIANO-, PHONO- en MUZIEKHANDEL

IS GEVESTIGD:

's-GRAVENHAGE

AMSTERDAM

Kneuterdijk/Heulstraat,

Stadhouderskade, 19,

Tel. No. 27.

Tel. No. 4698.

WISBRUN & LIFFMANN.
VEENESTRAAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG.

Dames Modeartikelen.

Zijden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen.
Alle soorten Garneeringen, enz.

Balartikelen.

BURGERS VAN N.-I., WELKE IN NEDERLAND EEN TROPISCHE WARMTE IN HUN WOON-HUIS WENSCHEN, SCHAFFEN ZICH AAN DE **HOEK'S GASHAARDEN**
HOOFDKANTOOR: PIET HEINSTRAT 64, DEN HAAG.
VRAAGT CATALOGUS. :: VRAAGT CATALOGUS.

GEBR. DE RIDDER

LEVERANCIERS VAN 1e KWALITEIT RUND-, KALFS-, LAMS- EN VARKENSVLEESCH.

Specialiteit in **fijne WORST en VLEESCHWAZEN**

Geregelde bezorging door alle wijken van 's-Gravenhage, Scheveningen en Voorburg.

VALERIUSSTRAAT - hoek Duncklerstraat - DEN HAAG.
INTERC. TELEFOON 2848.

P. J. VAN LEEUWEN & ZON,

VEENESTRAAT 41,

WEIMARSTRAAT 4b,
hoek Koningsplein.

Kantoorbenodigdheden, Luxeartikelen,
Lederwaren.

SPECIAL ADRES DER MEEST GERENOMMEERDE VULPENHOUDERS.

Magazijn **KUNSTNIJVERHEID**
VEENESTRAAT 56.

Blouses - Jupons - Nouveauté's

DAMES-HANDWERKEN
Steeds het nieuwste.

GOEDKOOPSTE EN MEEST GESOR-
TEERDE MAGAZIJNEN VAN

**DAMES- EN
KINDERKLEEDING**

- GEMAAKT OF NAAR MAAT -

J. SCHULTE 40 SPUISTRAAT 40
DEN HAAG

3 EINDSTRAAT 3

79 WESTE WAGENSTRAAT 79

- BREDA -

- ROTTERDAM -

Wij leveren het beste, het nieuwste, het meest elegante voor de goedkoopste prijzen. Kleeding naar maat in den kortsten tijd.

Brengt een bezoek aan
„BOEATAN”,

Magazijn van

Indische Kunstnijverheid,

Heulstraat, Den Haag.

Vrij entree.

THEE VAN 3—6.

N.V. DE HAAN's Bioscope-Theaters
„OLYMPIA-THEATER“
 ELITE BIOSCOPE
 PRINS HENDRIKPLEIN 3 - Telefoon 6295

ELKE WEEK

SCHITTEREND AFWISSELEND PROGRAMMA

Woensdag, Zaterdag en Zondag MATINÉE.

ENTRÉE: 50 en 25 Cent voor de MATINÉE'S, f 1.—, f 0.75, f 0.50 en f 0.30 voor de AVOND-VOORSTELLINGEN.

VACANT

VAN SEVENTER & PALUDANUS
 Vlamingsstraat 21,
 DEN HAAG - Teleph. 4214.

Eerste klasse en toch het goedkoopst adres voor Heerenkleeding naar maat.
 SPECIAAL ADRES voor Uitrustingen.

WAT

betreft ieders belang mede bij de aanschaffing van HEEREN- en KINDERKLEEDING?

DAT

men onberispelijke coupe, soliede stoffen en prima afwerking

KRIJGT VOOR DEN LAAGSTEN PRIJS.

HET AANGEWEZEN ADRES DAARVOOR IS EN BLIJFT

LIJNKAMP's KLEEDINGMAGAZIJN

ROENMARKT, HOEK NIEUWSTRAAT, TEGENOVER HET STADHUIS.

Wie een NAAIMACHINE nodig heeft en
 geene „SINGER“ koopt,
 benadeelt zichzelf.

Aan nevenstaand uithangbord zijn de winkels
 te herkennen, waar INDERDAAD SINGER-
 Machines verkocht worden.

SINGER-MAATSCHAPPIJ,
 AMSTERDAM, KALVERSTRAAT 60-62.

Overall Depôts.

Maison Spéciale de Trousseaux et Layettes
 Noordeinde 6 **BERNARD DRABBE** DEN HAAG
 vis à vis Plaats Telefoon 2162.

Specialiteit **Indische Uitrustingen**

Danne Lingerie's, Katoenen Damast Tafelgoed, Bedlakens, Sloo-
 pen en Goelings in gegarandeerde Indische Maten :-:

BOEKJES MET VOLLEDIGE OPGAVE GRATIS

MAGAZIJN „CONFIDENTIA“ H. F. HOOSEMANS - Tel. 1852
 PRINS HENDRIKSTRAAT 41, DEN HAAG.
 HOUDELIJKE ARTIKELN. SPECIAAL MAGAZIJN VOOR DE INDIËN.
 GRATIS VERPAKKING MET GARANTIE.

GROBBE = COMESTIBLES.
 Bankastraat - Fr. Hendriklaan - Theresiastraat.

Door onze groote wekelijksche zendingen naar Indië
 zijn wij in staat, onderstaande artikelen 30 % goed-
 kooper aan te bieden dan de gewone winkelprijzen.

STERK GRASLINNEN
 (spreiengoed)

Fijne zachte Flanel	f 7.95 p. blok (30 El)		
Souple dunne Shirting	12.25	54 "	
Reform-stof	5.90	30 "	
Badhanddoeken	4.50 - f 6.20 dozijn	85 cM. f 12.75, 100 cM. f 15.75 (60 El)	
Badstof aan 't stuk 70 cM. br.	0.42 per el	125 " " 12.75, 140 " " 15.50	42 "
Sterke witte Handdoeken	2.75 dozijn	150 " " 16.30, 163 " " 18.75	42 "
Mooie Theedoeken	1.80	180 " " 21.80, 200 " " 25.80	42 "
Sterk Tafelgoed 160/245	1.85 stuk	250 " " 22.50 per 24 el	
Bijpassende Servetten	2.75 dozijn	ook per half stukje verkrijgbaar.	

LINGERIES VOOR INDIË, elegant en goedkoop.

Alle artikelen fabriceren wij vanaf de goedkoopste tot de fijnste genres.

FIRMA H. BONEFAAS, Hengelo (O.), Den Haag, Beeklaan 466. **Fabriek en Export.**

VACANT

I. DE VRIES GALERIES MODERNES

DEN HAAG - Hoogstraat 4
 bericht, dat vanaf HEDEN al de Hoeden
 voor den a.s. winter GEËXPOSEERD zijn

1STE ETAGE

Beleefde uitnodiging zonder verplich-
 ting tot koopen.
 ENORME KEUZE - BILLIJKE PRIJZEN.

HOTEL-RESTAURANT SANTOSA.

Telefoon 1896. - 's-GRAVENHAGE.

Indisch Restaurant PIEPER BAARS

PRINS HENDRIKPLEIN 3a 3b, 4.

Plat du Jours vanaf f 0.80.

Diners vanaf f 1.—.

Uitzending van alle gerechten
 en Diners.

Aanbevelend:

L. HANNEMANN, Eigenaar.

JAEGER

is voor ons klimaat de
 BESTE ONDERKLEEDING.

L. VAN DER VIJVER,
 Korte Houtstraat 14c

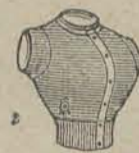
en

SPINOZASTRAAT 95, b/h. Oranjeplein.

GROOTE KEUZE in:

NORMAAL WOLLEN en

HALF WOLLEN ONDERGOEDEREN.

half wol f 0.65
 heel wol f 1.20

half wol f 0.75
 heel wol f 1.35

half wol f 1.35
 heel wol f 2.40

half wol f 1.35
 heel wol f 2.40

half wol f 1.35
 heel wol f 2.40

half wol f 1.35
 heel wol f 2.40

Goederen worden op
 zicht gezonden.

Tel. No. 2318.

O. C. L. VOSVELD, Opticien, Hof-, Rijks- en Gemeenteverancier - KORTE POTEN 42. - Telefoon 3957 - 's-GRAVENHAGE.

GELIEVE S.V.P. OP NAAM EN WOONPLAATS TE LETTEN.

Specialiteit in Gouden Brillen en Pincenez, Barometers, Thermometers, Veld-, Theater- en Marinekijkers, Breukbanden, Buikbanden en verdere instrumenten. — Maatnemen en aanleggen v. Dames geschiedt door vrouwelijke behandeling.

Specialiteit in ANATOMISCHE MODELLEN.

A. A. BOLT

CONFISEUR
PATISSIER

HOFLEVERANCIER.

BANKASTRAAT 4c, 4d, 4e, 4f — 's-GRAVENHAGE.

ECHTE INDISCHE SPEKKOEK.

Ook verkrijgbaar in „BOEATAN”, Heulstraat 19.

VACANT

De 's-Gravenhaagsche Wasch- en Strijkrichting **CHEMISCHE WASSCHRIJKT**
A. G. DE KLEIN

Rembrandtstraat 318-332 - DEN HAAG

WASCHT, STRIJKT en BLEEKT ELECTRISCH.

Vraagt prijsopgave van Opmaak- en Niet-Opmaakwasschen
Speciale inrichting voor het opmaken van Indische Uitrustingen.
1e KLAS FIJNGOED STRIJKINRICHTING.

Voor verzendingen aan particulieren (ook ter gelegenheid van
het Kerstfeest) naar Oost- en West-Indië van

ECHTE HAAGSCHE HOPIJES, CHOCOLADE, EXTRA FIJNE BONBONS, KOEK, BANKET ENZ.
richte men zijne bestellingen aan

J. A. KRUL, Confiserie, Chocolaterie Royale,
DEN HAAG, 44 Noordeinde 44.

H. W. v. d. H. en I. M.

VERSCHIJNT IN 4 VERSCHILLENDE ÉDITIËS.

Is U reeds geabonneerd? Zoo niet, lees dan
dit oordeel!

Ieder verstandig man beschouwt het luttele be-
drag voor een abonnement, als het aangenaamste
en meest vruchtdragend leergeld, wegens de vele
zakenkennis, die hij wekelijks uit het weekblad
opdoet en het nuttig nieuws, dat hem 13 x voor
55 cts. wordt geboden.

Geef uw beroep en duidelijk adres op en U
ontvangt fo. en gratis een proefnr. van het vak-
blad in uw bedrijf.

Administratie van het Weekblad,
AMSTEL 18, AMSTERDAM.

**Weekblad
voor Indië**

onder Hoofdredactie van
M. VAN GEUNS, te SOERABAJA

Prijs per 3 maanden f 2.50

Men kan zich abonneren bij den
agent voor Nederland: Uitgevers
Maatsch. „Het Gemeenschappelijk
belang” Nieuwe Molstraat 20,
DEN HAAG

Fournisseurs
de S. M. la Reine.

Fournisseurs
de S. M. la Reine Mère.

Specialité de SOIERIES.

Lainages, Cotons,
Dentelles.

ROBES MI-CONFECTIONNÉES,
Dentelles de Bruxelles Véritables.

Téléphone 2155.

Maison de Nouveautés

Compagnie

Lyonnaise

9 Kneuterdijk

LA HAYE.

NEDERLANDSCHE VEGETARIËRSBOND.

Secretariaat, Brochurenhandel en Vegetarisch Bureau:

HEEMRAADSINGEL 217B :: ROTTERDAM,

waar alle inlichtingen over Vegetarisme, den Bond en zijn streven
gaarne worden verstrekt en alle drukwerken te verkrijgen zijn.

LIJSTEN VAN BOEKEN GRATIS

Leest het maandelijksch orgaan „VEGETARISCHE BODE”

onder redactie van FELIX ORTT; abonnementsprijs f2.— p. jaar.

Bekroond propagandageschrift, franco per post f0.06. — ORTT.

Brieven over gezondheid, franco per post f0.12. — DR. ANNA

KINGSFORD, Ware voeding, franco per post f0.80. — Vegetarisme

een economische noodzakelijkheid, franco per post f0.94. —

KOOKBOEKEN franco per post f0.17 en f0.95.

Vraagt voedingsmiddelen gesteld onder toezicht van
den Nederlandschen Vegetariërsbond. — Dit geeft
afdoende waarborgen.